

QARABAĞ

AZƏRBAYCANDIR !

Mehriban

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzətdir

SƏS

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 145 (6345) 17 avqust 2021-ci il Qiyməti 40 qəpik

"Əlinçə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı.

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva rəsmi instaqram səhifəsində Kəlbəcər və Laçın rayonlarına səfərlə bağlı videogörüntülər paylaşılıb

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva avqustun 16-da rəsmi instaqram səhifəsində Kəlbəcər və Laçın rayonlarına səfərlə bağlı videogörüntülər paylaşılıb. AZƏRTAC xəbər verir ki, paylaşımında deyilir: "Əziz həmvətənlər,

İşğaldan azad olunmuş rayonlarımıza səfərlərimiz davam edir. Bu gün biz Kəlbəcər və Laçın rayonlarında olduq. Böyük məmnuniyyətlə səfərimizin görüntülərini sizinlə paylaşırıram. Dərin hörmət və sevgilərlə, Sizin MEHRİBAN".

X X X

Kəlbəcərdə gedərkən avtomobildən çəkilən videogörüntüdə Prezident İlham Əliyev deyir: Mehriban xanım Kəlbəcərin gözəl təbiətini seyr edirik. Əminəm ki, bu, kadrlara baxanlar üçün də çox maraqlı olacaq. Artıq Kəlbəcərin meşələri də görüldü. Bildiyimiz kimi, Kəlbəcərin çox füsunkar təbiəti var - dağlar, dərələr, meşələr.

Hikmət Babaoğlu: "Prezidentin bu fikri Ermənistanı ciddi xəbərdarlıqdır"

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev "CNN Türk" televiziyaya kanalına müsahibəsində bir çox məsələlərlə bağlı mühüm mesajlar verdi. Bunların bir qismi yaranmış yeni vəziyyətdə Ermənistan-Azərbaycan münasibətləri və onun perspektivləri ilə...

Bax 7

10 noyabr bəyanatı icra olunmasa nə baş verə bilər? - Ermənistanı daha ağır günlər gözləyir

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Kəlbəcər və Laçın rayonlarında olublar

Bax 2

Rus ekspert: Yeni müharibə baş versə, Azərbaycan ordusu son nöqtəni qoyacaq

Bax 8

Gənc sərhədçilər and içiblər

Gənc sərhədçilər and içiblər

Gələcəyimizə ən böyük təhlükə: narkotik

"Son illərdə yarım sintetik və sintetik uyuşdurucu maddələrin, narkotik vasitələrin belə tez və geniş yayılması gözlənilən hal idi. Çünki, uzun...

Bax 10

"Biz xalq qarşısında, tarix qarşısında, gələcək nəsillər qarşısında borcumuzu şərəflə yerinə yetirdik"

Bax 2

Yeni Azərbaycan Partiyası Lerik rayon təşkilatının X hesabat konfransı keçirilib

Avqustun 16-da Yeni Azərbaycan Partiyası Lerik rayon təşkilatının...

Bax 8

Hulusi Kılıç: "Azərbaycan Prezidentinin "CNN Türk"ə müsahibəsində toxunduğu məsələlər regionda sülh və inkişaf tərəfdarı olan ölkələr üçün ciddi siqnaldir"

Bax 5

Vüqar Rəhimzadə: Prezidentimizin hər bir müsahibəsi həqiqətlərimizin təbliği üçün zəngin mənbədir

Bax 9

Bəhrüz Quliyev: "Prezidentin mesajları yalnız Ermənistanı ünvanlanmayıb"

Bax 7

Ermənilərin İran və Rusiyadan Azərbaycana köçürülməsi təsadüfi hal olmayıb

Bax 12

“Biz xalq qarşısında, tarix qarşısında, gələcək nəsillər qarşısında borcumuzu şərəflə yerinə yetirdik”

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin
“CNN Türk” televiziya kanalına müsahibəsi

“Son 18 il ərzində həm Türkiyə, həm Azərbaycan tərəfindən vahid siyasət formalaşdırılıb”

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev “CNN Türk” televiziya kanalına müsahibə verib. AZƏRTAC müsahibəni təqdim edir.

Müxbir: Hörmətli tamaşaçılar, “CNN Türk”dən salamlar. “CNN Türk” olaraq hazırda Azərbaycanda - Bakıdayıq və Qarabağ Zəfərindən sonra Azərbaycanda necə bir vəziyyət olacaq. Maraqlı doğuran bütün sualları Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə ünvanlayacağıq.

Əvvəlcə ev sahibliyinizə görə çox təşəkkür edirəm, cənab Əliyev.

Prezident İlham Əliyev: Xoş gəldiniz.

-Xoş gördük. Qarabağ, əslində, 30 ildir işğal altında olan bir bölgə idi. Amma 30 ilin sonunda ilk dəfə həm Zəfər qazanıldı, həm də bu problemin həllinə çox yaxınlaşıldı. Siz bunu necə dəyərləndirirsiniz?

- Bu, bizim üçün tarixi bir Zəfər-

olsun öz doğma torpaqlarını işğalçılardan azad edəcək və belə də oldu. Dediyim sözlər həyatda öz yerini tutdu və Azərbaycan Qurtuluş savaşına başlayaraq öz tarixi torpaqlarını işğalçılardan azad etdi, tarixi ədaləti bərpa etdi, işğalçıları bizim torpaqlardan qovdu və öz ərazi bütövlüyünü, torpaq bütövlüyünü bərpa etdi.

- Barışmayacaq deyirsiniz, amma Ermənistan həmişə təcavüzkar mövqe sərgiləyib, yaşayış məntəqələrinə də atəş açması, əslində, Azərbaycanı eyni addımı atmağa təhrik edə bilərdi. Ancaq Azərbaycan çox səbri, təmkinli münasibət göstərdi və eyni qarşılıqı vermədi. Bununla bağlı Sizin mövqeyinizi bilmək istərdik.

- Doğrudur, yəni, müzakirə prosesi çərçivəsində də Ermənistan daim bizə qarşı hərbi təxribatlar, provokasiyalar törədirdi və müzakirə prosesinin müxtəlif dövrlərində biz bunu görürdük. Danışıqlar prosesində bir az tərəqqi olan kimi dər-

İkinci Qarabağ savaşı dönməndə də Ermənistan döyüş meydanında ilk gündən məğlubiyyətə uğramağa başlamışdı. 44 gün ərzində hər gün biz irəli gedirdik, bir gün belə geri addım atmadıq. Hətta manevr etmək məqsədilə də geri addım atmadıq. Ermənistan isə artıq öz qaçılmaz məğlubiyyətini dərk edərək bizi durdurmaq və mülki əhaliyə böyük zərər vermək üçün şəhər və kəndlərimizi ballistik raketlərlə, artilleriya qurğuları ilə daim atəşə tuturdu. Bunun nəticəsində 100-dən çox mülki şəxs, o cümlədən qadınlar və uşaqlar həlak oldular. Bu görüntülər var. Gəncə, Bərdə, Ağdam, Goranboy, Naftalan, Tərtər, Füzuli və digər bölgələrimizi hər gün atəşə tuturdular. Tərtər şəhərinə, - o qədər də böyük şəhər deyil, - 20 minə yaxın raket düşmüşdür. Ancaq Azərbaycan xalqının iradəsini qıra bilmədilər. Öz yaxınlarını, öz qohumlarını, əqrəbalarını itirmiş insanlar da deyirdilər ki, ancaq irəli getməliyik. Yəni, ermənilərin bu qeyri-insani davranışı da onlara heç bir xeyir, mənfəət gətirmədi, sadəcə olaraq, dünyanın gözü qarşısında özlərini növbəti dəfə vəhşilər kimi göstərdilər. Biz isə buna cavab vermədik, onun üçün Ermənistan tərəfində mülki əhali arasında itkilər çox azdır, təqribən 30 civarında və onların

böyük əksəriyyəti savaşa iştirak edənlərdir. Bu, videokadrlarda da var. Biz görürdük ki, bezi artilleriya qurğularının yanında mülki şəxslər də var və təbii ki, bizim atəşimiz ora düşəndə onlar da həyatlarını itirirdilər. Qarabağ bölgəsində - ermənilərin işğalı altında olan yerlərdə və onların yaşadığı yerlərdə heç bir dağıntılar olmamışdır. Yəni, bu, bir daha onu göstərir ki, biz müharibəni də ləyaqətlə aparmışıq və savaşa xas olan bütün qaydalara riayət etmişik.

- Biz “CNN Türk” olaraq burada Şuşadan, Ağdamdan, Cəbrayıldan və digər rayonlardan olan insanlarla görüşdük. Hamısı illərdir yurd həsrətini qəlbində daşıyıb. Hamısı indi yenidən oralara getmək, öz yurdlarına, torpaqlarına geri qayıtmaq istəyirlər. Bu insanlar çox acı acıdır. İnşallah, bundan sonra üzləri həmişə gülər, bir daha belə bir acı yaşamazlar. Siz bu barədə nə söyləmək istərdiniz?

- Əlbəttə ki, onların sevinci bizim sevincimizdir. Mənim üçün ən sevinci günlər onların sevincini görməkdir. Təbii ki, 30 il Vətən həsrəti ilə yaşamış insanlar tezliklə öz yurdlarına, öz torpağına qayıtmaq istəyirlər. Ancaq onu da çox yaxşı bilirəm ki, orada bütün evlər, bütün şəhərlər dağıdılıb. Siz indi bölgələrə gedəcəksiniz, səfər edəcəksiniz, görəcəksiniz ki, Ağdam şəhəri yoxdur. Ağdam şəhərində 30 mindən çox insan yaşayırdı. Şəhərdə bir dəne salamat bina qalmamışdır. Yəni, bütün binaları işğal dövründə erməni vəhşiləri yerlə bir etmişlər. Həmçinin Füzuli şəhəri də, digər şəhərlər və bütün kəndlər də. İnsanlar yüz kilometrə qədər yol qət edirlər və yol boyunca görür ki, sağ-sol, hər tərəf dağıdılıb, yəni, qayıtmağa yer yoxdur. Eyni zamanda, ermənilər orada

yüz minlərlə mina basdırıb. Müharibə başa çatandan sonra - 10 noyabr tarixindən bu günə qədər 150-dən çox mülki şəxs və hərbi minaya düşərək ya həlak olub, ya da ki, öz sağlamlığını itirib. Ona görə minatəmizləmə işi getməlidir və gedir. Ermənistan bizi minaların xəritələrini də verməli və son mərhələdə verilən xəritələrin dəqiqliyi cəmi yüzdə iyirmi beş faizdir. Yəni, burada da özlərini qeyri-səmimi aparırlar. Biz insanların həyatını risk altına ata bilmərik. Ona görə azad edilmiş torpaqlarda - Qarabağda və Şərqi Zəngəzurda indi həm minalardan təmizləmə işləri, eyni zamanda, infrastruktur işləri sürətlə gedir. Siz oraya gedəndə böyük infrastruktur layihələri - yollar, elektrik xətləri, su xətləri, hava limanları, dəmir yolları görəcəksiniz. Yəni, bunlar olmadan oraya həyat qayıda bilməz. Eyni zamanda, Ağdam şəhərinin baş planı da mayın 28-də, bizim Müstəqillik Günündə təsdiqləndi və orada artıq işlər başlayır.

“Rusiyadan gözləntimiz odur ki, üçtərəfli Bəyanatın bütün müddəaları yerinə yetirilsin”

dir. Çünki qeyd etdiyiniz kimi, 30 il ərzində torpaqlarımız işğal altında idi. Bu, böyük ədalətsizlik idi və beynəlxalq hüququn bütün norma və prinsiplərinə zidd olan bir vəziyyət idi. Təəssüflər olsun ki, 30 il ərzində Minsk qrupu bu məsələnin həllinə yaxınlaşmadı, fəaliyyəti oldu, amma nəticə etibarilə nəticə olmadı. Nəticə sifirə bərabər idi və Azərbaycan xalqının ümidləri tam tükənmişdi. Çünki 30 il ərzində aparılan danışıqlar nəticəsiz qalırdsansa, deməli, bu məsələnin dondurulması prosesi gəldirdi. Təbii ki, biz heç zaman bu vəziyyətlə barışmaq fikrində deyildik. Mən son illər ərzində dəfələrlə demişdim ki, Azərbaycan xalqı bu vəziyyətlə heç vaxt barışmayacaq, nəyin bahasına olursa-

hal hərbi təxribat, provokasiya törədilirdi, bizə, mülki əhaliyə hücum edirdi və danışıqları pozurdu. İkinci Qarabağ savaşıdan öncə - iyul və avqust aylarında da buna oxşar hərbi təcavüz etdi. İyul ayında bizim mülki əhalini və hərbiçiləri artilleriya atəşinə tutdu. Bunun nəticəsində bizdə itkilər olmuşdur. Avqust ayında isə təxribat qrupunu Azərbaycana göndərmiş və burada terror aktları törətməyə cəhd etmişdi. Bu təxribat qrupu da zərərsizləşdirildi. Bildiyiniz kimi, ondan sonra - sentyabr ayında yenə də bizim kəndlərimizi və hərbi mövqələrimizi atəşə tutmuşdur. Bunun nəticəsində müharibənin ilk günündə bizdə mülki əhali və hərbiçilər arasında itkilər, şəhidlər olmuşdur. Təbii ki, artıq buna son qoyulmalı idi və qoyuldu.

“Biz xalq qarşısında, tarix qarşısında, gələcək nəsillər qarşısında borcumuzu şərəflə yerinə yetirdik”

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin “CNN Türk” televiziya kanalına müsahibəsi

Əvvəli Səh. 2

Biz indi o bölgələrə jurnalistləri, ictimai xadimləri, digər yerli və xarici vətəndaşları dəvət edirik və getməyə imkanlar yaradırıq. Eyni zamanda, o yerlərdə yaşamış insanları da yaxın gələcəkdə biz oraya aparacağıq ki, onlar o yerləri görsünlər. Ancaq qayıdış üçün bizə zaman lazımdır. Çünki 30 il ərzində ermənilər o yerləri dağıdıblar və bu gün oranı bərpa etmək,

yaradılması, bütün ticarət əlaqələrinin bərpası, yəni Cənubi Qafqazda uzun fasilədən sonra sülhün təmin edilməsi bizim maraqlarımıza cavab verir. Hesab edirəm ki, Ermənistanın da maraqlarına cavab verir. Çünki Zəngəzur dəhlizi onların da maraqlarına xidmət edəcək. Onlar da dəmir yolu ilə həm İrənla, həm Rusiya ilə əlaqə yarada bilərlər. Bu günə qədər bu əlaqə yoxdur və onlar üçün də yeni fərsətlər ortaya çıxacaq.

torpaqdır və onları biz azad etməlidik. Bu, xalq qarşısında, tarix qarşısında, gələcək nəsillər qarşısında bizim borcumuz idi və biz bu borcu şərəflə yerinə yetirdik.

- Bir az əvvəl Zəngəzurdan bəhs etdiniz. Orada dəhlizin açılması, əslində, Türkiyə ilə iqtisadi əlaqələri də gücləndirə bilərmi?

- Əlbəttə, bu dəhlizin açılması bir çox məqsədlərə, hədəflərə xid-

onlar Rusiya və İrənla bu dəmir yolu ilə bağlantı yarada bilərlər. Çünki Ermənistan-İrən dəmir yolunun inşası bəlkə də 20 il müzakirə edilən bir məsələdir. Amma hələ ki, ortalıqda bir şey yoxdur. Çünki bu layihə təqribən ən azı 3 milyard dollar tələb edir. Ancaq Naxçıvan ərazisindən, - Naxçıvan ilə İrən arasında artıq dəmir yolu xətti var, - istifadə edə bilərlər.

- İndi başqa bir önəmli dəhliz də Laçın dəhlizidir. Belə bir

daha əzəmətli. İkinci Qarabağ müharibəsindəki məğlubiyyət onlar üçün dərs olmalıdır.

- İndi Cənubi Qafqazdakı vəziyyət də dəyişir. Bununla bağlı indi 3+3 formatı da müzakirə olunur. Siz buna necə baxırsınız?

- Mən müsbət baxıram. Mən əziz qardaşım sayın Cümhurbaşqanı Rəcəb Tayyib Ərdoğanla bu məsələni dəfələrlə müzakirə etdim və bizim mövqeyimiz üst-üstə düşür. Biz bu formatı dəstəkləyirik və ümid edirik ki, digər ölkələr də buna qoşulacaqlar. Mən bilirəm ki, Gürcüstan tərəfi buna hazır deyil. Çünki Gürcüstanla Rusiya arasında diplomatik münasibətlər yoxdur. Bu, Gürcüstanın mövqeyidir, biz bu mövqeyə hörmətlə yanaşmalıyıq. Amma buna baxmayaraq, regional işbirliyi, sabitliyin təmin olunması və gələcəkdə müharibə riskinin sıfıra endirilməsi üçün bölgə ölkələri arasındakı əlaqələr çox önəmlidir. Burada konkret layihələr də müzakirə oluna bilər. Çünki bu, sadəcə olaraq, siyasi təşəbbüs deyil. Burada, ilk növbədə, Zəngəzur dəhlizinin və digər yolların açılması, - çünki təkə Zəngəzur dəhlizindən söhbət getmir, - bizim Ermənistanla digər nəqliyyat layihələrimiz ola bilər. Ondan sonra ticarət əlaqələrinin bərpası, Cənubi Qafqazda uzunmüddətli sülhün təmin edilməsi. Yəni, bütün bunlar

“Xankəndidə və ətraf kəndlərdə yaşayan ermənilər də bizim cəmiyyətimizə mütləq inteqrə edilməlidir”

əlbəttə ki, vaxt tələb edir. Bizim burada əsas rəqibimiz zamandır. Çünki Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun bərpası üçün kifayət qədər maliyyə vəsaiti toplanıb və səfərbər olunub. Amma bizim əsas rəqibimiz zamandır və hər kəs anlamalıdır ki, burada da zamana ehtiyac var. Lakin biz vətəndaşlarımızı ən qısa müddət ərzində qaytaracağıq. Birinci pilot layihə artıq gerçəkləşir, Zəngilan rayonunda 3 kəndi birləşdirən bir layihə bu ilin sonuna, ya da ki, gələn ilin əvvəlinə hazır olacaqdır. Bu yaxınlarda yenə də bir neçə kəndin planı mənə təqdim edildi, təsdiqləndi. Yaxın gələcəkdə o kəndlərin də layihələri icra ediləcək və tədricən biz insanları o bölgələrə qaytaracağıq.

- İndi isə Ermənistanla bağlı sual vermək istəyirəm. Məğlubiyyətinə baxmayaraq, Nikol Paşinyan yenidən seçildi. Bundan sonra Azərbaycan və Ermənistan əlaqələri hansı şərtlərlə necə bir prosesə daxil olacaq?

- Bunu demək çox çətin dir. Çünki biz öz mövqeyimizi dəfələrlə bildirmişdik. Mən bir neçə dəfə öz sözümlü açıq demişdim ki, biz istəyirik Ermənistanla sülh müqaviləsi imzalsın. Ermənistan və Azərbaycan bir-birlərinin ərazi bütövlüyünü tanımalı və sərhədlərin delimitasiyası, yəni, müəyyən edilməsi prosesi də başlasın. Ancaq bu günə qədər Ermənistandan müsbət cavab almamışıq. Belə görünür ki, Ermənistan buna hazır deyil, ya da bunun əleyhinədir. Mən söylədim ki, bu, böyük yanlışlıq olar və onlar özləri də peşman olacaqlar. Çünki biz bu təklifi masa üzərində əbədi saxlamalı deyilik. Əgər buna etiraz edirlərsə, açıq söyləsinlər ki, onlar Azərbaycanla sülh müqaviləsi imzalamaq istəyirlər. Belə olan halda biz də öz siyasətimizi buna uyğun şəkildə aparacağıq. Əgər Ermənistan buna hazırdırsa, əgər Azərbaycanın bütün dünya tərəfindən tanınan ərazi bütövlüyünü tanımağa hazırdırsa, onda əlbəttə ki, bölgəyə uzunmüddətli sülh gələcək. Biz bunu istəyirik və eyni zamanda, buna nail olmaq üçün indi konkret təkliflər də masa üzərindədir. Yolların açılması, Zəngəzur dəhlizinin

Ancaq Ermənistanda ifrat millətçilik, türkofobiya, azərbaycanofobiya, islamofobiya o dərəcədə insanların və hakim dairələrin beynlərini zəhərləyib ki, onlar bunu istəsələr də, dilə gətirə bilmirlər. Ermənistanda cəmiyyət və hakimiyyət təbii ki, indi çox çətin bir psixoloji durumdadır. Çünki onların otuz il ərzindəki ideoloji sütunları darmadağın edildi, mifologiya darmadağın edildi. Erməni ordusunun “müzəffər ordu” olmasını biz 44 gün ərzində yerlə bir etdik. Onların ərazi iddiaları məhv edildi.

- Əslində, onların beş ildə işğal etdikləri torpaqları 44 gündə geri qaytardınız.

mət göstərir. Azərbaycanla Türkiyə yeni bir nəqliyyat layihəsi ilə birləşəcək. Bildiyiniz kimi, dörd il bundan əvvəl Bakıda Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun rəsmi açılış mərasimi olmuşdur. Biz bu dəmir yolu sayəsində Türkiyə ilə birləşdik. Zəngəzur dəhlizi isə ikinci bir birləşmə istiqaməti olacaq. Beləliklə, bizim üçün yeni fərsətlər ortaya çıxacaq. Eyni zamanda, Azərbaycan öz ayrılmaz hissəsi olan Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə də dəmir yolu ilə birləşəcək. Eyni zamanda, biz tələb edirik ki, avtomobil yolu da çəkilsin - Ermənistanın nəzarəti altında olan Qərbi Zəngəzur ərazisində, Mehri bölgəsində. Çünki bu da mütləq lazı-

iddia var, o iddianın doğruluğunu Sizdən soruşmaq istəyirəm. “Ermənistanın xarici işlər naziri əsgərləri Laçın dəhlizi ilə Qarabağa göndərir” şəklinə bir iddia var. Bu iddia doğrudurmu?

- Əlbəttə, bu, təəssüf ki, doğrudur. Bunu biz bu yaxınlarda təsbit etdik. Bizim Müdafiə Nazirliyi bir neçə gün əvvəl rəsmi açıqlama verdi ki, buna son qoyulsun. Rusiyanın sülhməramlı qüvvələrinin nəzarətində olan ərazilərə Ermənistandan silahlar və hərbiçilər göndərilə bilməz. Bu, 10 noyabr üçtərəfli Bəyanatına ziddir. Təəs-

“Rusiyanın sülhməramlı qüvvələrinin nəzarətində olan ərazilərə Ermənistandan silahlar və hərbiçilər göndərilə bilməz”

- Bəli, əlbəttə, çox çətin bir şəraitdə. Siz indi gedib görəcəksiniz. Onlar altı xətt istehkam qurmuşdular, müdafiə zolağı qurmuşdular və oranı keçmək böyük məharət, qəhrəmanlıq tələb edirdi. Bizim hərbiçilərimiz ölümə gedirdilər. Eyni zamanda, o bölgənin coğrafiyası, relyefi də onlar üçün əlverişli idi. Çünki onlar dağlarda yerləşmişdilər, bütün yüksəklikləri götürmüşdülər, biz isə aşağıdan getməlidik. İndi siz Şuşaya da gedəcəksiniz, görəcəksiniz ki, Şuşanın alınması bir möcüzə sayılır.

- Mən onun haqqındakı fikirlərinizi də soruşacağam. Çünki Şuşa ilə bağlı atanızın xüsusi vəsiyyəti var idi.

- Atamın vəsiyyəti təkə Şuşa ilə bağlı deyildi, o vaxt işğal altında olan bütün torpaqlarla bağlı idi. Şuşa alınandan sonra mən atamın qəbrini ziyarət edərək dedim ki, onun vəsiyyətini yerinə yetirdim. Mən həyatımda bəlkə də ən xoşbəxt günlərimdən birini yaşadım. Şuşa, əlbəttə ki, hər bir azərbaycanlı üçün doğma, əziz şəhərdir, böyük rəmzi mənə daşıyır. Təsədüfi deyil ki, mən Şuşanı Azərbaycanın Mədəniyyət Paytaxtı elan etdim. Ancaq bütün digər şəhərlər də mənim üçün, bütün Azərbaycan xalqı üçün Şuşa qədər əzizdir və doğmadır. Hər qarış torpaq bizim

dir. Əfsuslar olsun ki, Ermənistan buna etiraz edir. Son günlərə qədər Zəngəzur dəhlizinin açılmasına etiraz etmişdi. Sadəcə olaraq, bir neçə gün bundan əvvəl orada bir müsbət fikir ortaya çıxdı ki, onlar da etiraz etmirlər. Ancaq Zəngəzur dəhlizinin tam fəaliyyəti üçün həm dəmir yolu, həm avtomobil yolu olmalıdır. Biz Bakıda avtomobilə əyləşib oradan rahatlıqla Türkiyəyə və Naxçıvana keçə bilərik.

Bu, eyni zamanda, bölgə ölkələri üçün də yeni fərsət olacaq. Türkiyə öz mallarını Orta Asiyaya bu daha qısa yolla, alternativ yolla daşıya biləcək. Beləliklə, bu, Avrasiyanın yeni bir nəqliyyat layihəsinə çevrilə bilər. Biz bunu artıq təşəbbüs olaraq ortaya qoymuşuq. Bu dəhlizə Zəngəzur dəhlizi adını da biz qoymuşuq. Artıq bu, beynəlxalq leksikona da daxil edilə bilər. Mən bilirəm ki, Avropa İttifaqı bu məsələyə də çox müsbət yanaşır. Bu yaxınlarda Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti cənab Şarl Mişel Bakıda olarkən bu məsələ ilə bağlı biz geniş fikir mübadiləsi apardıq və onlar da təbii ki, bu layihəni çox dəstəkləyirlər.

Yəni, bu, həm Türkiyə, həm Azərbaycan, həm bölgə üçün və o cümlədən Ermənistan üçün də yeni fərsət olacaq. Mən artıq dedim,

süf ki, bu günə qədər davam edir. Biz bir neçə dəfə şifahi qaydada öz iradlarımızı bildirmişdik. Ancaq bunun nəticəsi olmadı, ona görə biz rəsmi qaydada bunu bildirdik.

Laçın dəhlizi bizim gözümüzün önündədir. Siz Şuşada olarkən Laçın dəhlizini görə bilərsiniz. Orada bir yer var, yuxarıdan bütün avtomobillər görünür. Oradan məsafə bəlkə də 10 metrdir. Bizim orada təbii ki, texniki vasitələrimiz, kameralarımız var. Biz Laçın dəhlizi ilə Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin nəzarətində olan bölgələrdə baş verən hadisələri də izləyirik. Xankəndiyə gedən avtomobillərin sayını dəqiqliyi ilə bilirik. Bu yaxınlarda bizim mətbuatda bu məsələ ilə bağlı açıqlama verildi, o cümlədən göstərildi ki, son bir ay ərazində - iyulun 11-dən avqustun 8-dək təqribən 5 minə yaxın insan Xankəndidən Ermənistan tərəfinə getdi və qayıtmadı. Yəni, oradan 20 min insan çıxdı və 15 min insan oraya girdi. Deməli, biz insanların sayına qədər bilirik. Təbii ki, buna son qoyulmalıdır. Çünki bunun heç bir məntiqi əsası yoxdur. Nədir, Ermənistan yeni müharibəyəmi hazırlaşır?! Əgər belədirsə, onda biz qabaqlayıcı tədbirlər görəcəyik. Mən bunu demişdim və bir daha demək istəyirəm, əgər yenə də erməni faşizmi baş qaldırmağa cəhd belə göstərsə, biz onun başını bir

çox önəmli məsələlərdir. Çünki biz artıq öz tarixi missiyamızı yerinə yetirdik. Bizə yeni müharibə lazım deyil. Rusiya sülhməramlı missiyasının nəzarətində olan ərazidə yaşayan erməniləri biz yolunu azmış Azərbaycan vətəndaşları sayırıq. Onların sayı o qədər də çox deyil. Dəqiq məlumata görə, 25 minin altındadır. Əlbəttə ki, onlar da Azərbaycan cəmiyyətinə inteqrə olunmalıdır. Azərbaycan çoxmillətli, çoxkonfessiyalı ölkədir və burada bir çox xalqlar yaşayır, bir ailə kimi yaşayır, o cümlədən ermənilər də yaşayır. Bu gün Bakıda erməni də var.

- Mədəniyyətə də sahib çıxırsınız. Burada bir erməni kilsəsi var, heç toxunulmayıb, heç ziyan görməyib.

- Bəli, əksinə, biz onu təmir etdik. O, şəhərin mərkəzində yerləşir və əgər oraya kimsə getsə görür ki, orada 5 minə yaxın erməni kitabı var. Amma bizim məscidlərimiz nə etdilər? Müqayisə üçün deyim ki, 60-dan çox məscidimizi yerlə bir etdilər. Ona görə bu gün Xankəndidə və ətraf kəndlərdə yaşayan ermənilər də bizim cəmiyyətimizə mütləq inteqrə edilməlidir, onlar üçün bu, daha böyük fərsətlər yaradacaq.

Ardı Səh. 4

“Biz xalq qarşısında, tarix qarşısında, gələcək nəsillər qarşısında borcumuzu şərəflə yerinə yetirdik”

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin “CNN Türk” televiziya kanalına müsahibəsi

Əvvəlki Səh. 3

Ümumilikdə Cənubi Qafqazda Azərbaycan, Gürcüstan, Ermənistan arasındakı üçtərəfli əlaqələrin yaradılması üçün ilkin addımlar atılmışdır, biz buna hazırıq.

- Hazırda Qarabağ Azərbaycan üçün və digər dövlətlər üçün əslində, çox önəmli bir mövqedədir. Bu yeni vəziyyətdə Rusiyadan bir gözləntiniz varmı? Bir də İran, Sizin, bu vəziyyətin harasındadır?

- Rusiyadan gözləntimiz odur ki, üçtərəfli Bəyanatın bütün müddəaları yerinə yetirilsin. Çünki bu üçtərəfli Bəyanatı Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan rəhbərləri imzalamışlar və onların böyük qismi artıq gerçəkləşib. Amma bəzi məsələlər var ki, hələ də açıqdır. Gözləntimiz bundan ibarətdir. Rusiya Azərbaycanın qonşusu və Ermənistanın yaxın müttəfiqi kimi, əlbəttə, bu bölgədə xüsusi rol oynayır. Bu, təbiidir. Ümid edirik ki, Rusiya bundan sonra da bu bölgənin təhlükəsizliyi üçün öz səylərini əsirgəməsin və uzunmüddətli sülhü təmin etmək üçün addımlar atsın. Eyni zamanda, bizim gözləntimiz odur ki, Rusiya Ermənistanı silahlandırmasın. Biz bu məsələni Rusiya tərəfinə çatdırmışıq. Bu, bizi narahat edir. Mühərribə başa çatıb. Yəni, erməni xalqı da bu vəziyyətlə barışıb. Erməni rəhbərliyi də məğlubiyyətlə barışıb və Ermənistanda keçirilmiş son parlament seçkiləri bunu göstərdi. Ta-

“Türkiyənin müdafiə sənayesi çox sürətlə inkişaf edir, biz də bundan faydalanırıq və faydalanacağıq”

Eyni zamanda, bizim Ermənistanla sərhədimizdə də vəziyyət bəzən narahatlıq doğurur, amma ümumilikdə sabitdir. Ona görə, əlbəttə, biz istəyirik ki, Rusiya bu məsələdə bizim narahatlığımızı nəzərə alsın. Çünki nə qədər silahlar verilsə də, yenə də güclər nisbəti dəyişməyəcək. Çünki son 30 il ərzində Rusiya Ermənistanla milyardlarla dollar dəyərində pulsuz-parasız silahlar verib, - onların bir qismi indi bizim Hərbi Qənimətlər Parkında dağılımış muzey eksponatları kimi

fərlə nəticələnməsinin bir səbəbi də Azərbaycanın doğru mövqə nümayiş etdirməsidir. Son 30 il ərzində Azərbaycan, əslində, həm müdafiə potensialını və Ordusunun döyüş qabiliyyətini inkişaf etdirdi, həm də Ermənistan kimi yanlış bir mövqə nümayiş etdirmədi. Çox səbirli və təmkinli mövqə sərgilədi. Qələbənin qazanılmasında, əslində, bu amilin də təsiri olduğunu düşün-

canını incidir. Əslində, bu, insanlığa qarşıdır. Beynəlxalq hüququn müəyyən mənada Ermənistanla qarşı münasibətdə tətbiq olunmaması bu problemin həll edilməməsinin səbəblərindən biri ola bilərmi?

- Burada təbii ki, ikili standartlar əsas rol oynayır, çünki Xocalı soyqırımı dünyanın gözü qarşısında baş verdi. Bu, yaxın tarixin hadisəsidir. Ancaq bunu bir çox ölkələr görmək istəmirlər və cəmi 13 öl-

verir və verəcəkdir. Bunun çox böyük mənası var idi. Çünki bu, bir çoxlarını məsələyə müdaxilə etməkdən çəkirdi. Çünki bilmək olmurdu bəzi ölkələr özlerini necə aparaçılar. Bəzi ölkələrin ikinci Qarabağ savaşı dönməndə sərgilədikləri siyasi mövqə onu göstərir ki, onlar Ermənistan tərəfində idilər. Onlar şər qüvvələrin tərəfində idilər, işğalçının, zalımın, vəhşinin tərəfində idilər. Heç bir izahat, məntiqə əsaslanan hər hansı bir söz onların mövqeyinə təsir etmirdi. Onlar real həqiqəti görmək istəmirdilər və bizi ittiham edirdilər, sanki biz işğalçıyıq. Mən isə deyirdim ki, biz öz torpağımızda savaş aparırıq. BMT Nizamnaməsi bu hüququ bizə verir. Hər bir ölkə özünü müdafiə edə bilər və bu hüquq Birləşmiş Millətlər Təşkilatı tərəfindən verilib. Ancaq buna baxmayaraq, bizə qarşı çox çirkin şər-böhtan kampaniyası aparılırdı. Biz birlikdə bunun arxasında kimlər dayanır. Ona görə Türkiyənin Cümhurbaşqanının və digər yüksək vəzifəli şəxslərin - müdafiə, xarici işlər nazirlərinin, parlament sədrinin açıqlamaları, əlbəttə, bir çoxlarını çəkirdi. Əlbəttə ki, Türkiyədən alınmış müasir silahlar, “Bayraktar”lar daxil olmaqla, bizim işimizi böyük dərəcədə yüngülləşdirdi və insan itkisinin çox olmamasına da səbəb oldu. Çünki əgər bu silahlar bizdə olmasaydı, əlbəttə, bizim işimiz daha çətin olardı, daha çox şəhidlər olacaqdı, bu, şübhəsiz. Ancaq biz Türkiyədən təkə silahlı PUA-lar deyil, başqa silahlar da almışdıq - “Qasırğa”lar, hərbi maşınlar, “Kobra”lar. Yəni, bir çox silahlar var və bu proses davam edir. Maşallah, Türkiyənin müdafiə sənayesi çox sürətlə inkişaf edir və əlbəttə ki, biz də bundan faydalanırıq və faydalanacağıq.

“Əgər Ermənistan Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanımağa hazırdırsa, onda əlbəttə ki, bölgəyə uzunmüddətli sülh gələcək”

rixdə görünməmiş bir mənzərədir ki, məğlub edilmiş rəhbərlik, yəni xalqdan səs alır. Belə olan halda, əlbəttə ki, Ermənistanı silahlandırmaq heç bir məntiqə sığmır. Biz hələ ki, bunu görmürük, müşahidə etmirik. Amma Rusiya tərəfindən bəzi açıqlamalar oldu. Bir neçə gün bundan əvvəl Rusiya müdafiə naziri Ermənistan müdafiə naziri ilə görüş zamanı söyləmişdir ki, Ermənistan Rusiya silahlarının göndərilməsi prosesi başlamışdır. Bu, çox narahat edici bir məsələdir. Həm də Ermənistanın yeni müdafiə naziri çox məsuliyyətsiz açıqlamalar verdi ki, əgər Azərbaycan tərəfi Ermənistan sərhədini bir santimetr pozsa, o zaman onlar atəş açacaqlar. Yəni, görünür, İkinci Qarabağ savaşı hələ ki, hər kəs üçün dərs olmadı. Əgər belədirsə, biz dərsini yenidən verməyə hazırıq. Ona görə biz ümid edirik ki, Rusiya Ermənistanı silahlandırmayacaq. Çünki buna ehtiyac yoxdur. Xankəndidə Rusiyanın sülhməramlı missiyasının nəzarəti altında olan ərazi indi təhlükəsiz ərazidir.

sərgilənir, - buna baxmayaraq, Ermənistan ordusu tamamilə darmağın edilib. Biz ordumuzun silahlanmasına nə qədər lazımdır, o qədər də vəsait ayıracağıq və bunu edirdik. Sadəcə, hesab edirik ki, artıq mühərribə bitdi, buna ehtiyac yoxdur. Bölgənin yenidən silahlandırılması prosesinə biz təşəbbüskar olmamışıq və deyilik. Ümid edirik ki, digər tərəfdaşlar da buna uyğun addımlar atacaqlar.

İranla bağlı verdiyiniz suala cavabım belədir ki, bu ölkədə indi yeni rəhbərlik hakimiyyətə gəlib. Onların bölgə ilə bağlı siyasəti formalaşmaqdadır. Hələ ki, təyinatlar olmayıb. Əlbəttə ki, həm Azərbaycanla, həm də qonşu ölkələrlə bağlı ilkin bəyanatlar müsbətdir. Ancaq əlbəttə, vaxt lazımdır ki, yeni rəhbərlik bu məsələ və Ermənistan-Azərbaycan münasibətləri ilə bağlı öz siyasətini ortaya qoysun. Biz bunu gözləyirik.

- İndi Rusiya ilə bağlı bəhs etdiyiniz məsələyə yenidən qayıtmaq istəyirəm. Əslində, İkinci Qarabağ müharibəsinin Zə-

nürsünüzümü?

- Əlbəttə, burada bir çox amillər rol oynadı. İlk növbədə, əlbəttə ki, xalqımızın əzmi, barışmaz mövqeyi və bizim siyasətimiz. Çünki mən artıq 18 il yaxındır ki, Prezidentəm və bütün bu illər ərzində deyirdim ki, nəyin bahasına olursa-olsun biz torpaqlarımızı azad etməliyik və edəcəyik. Sadəcə olaraq, bunu düzgün anda etməli idik və etdik, səhvə yol verə bilməzdik. Çünki bu, tarixi məsuliyyətdir və ona görə zamanında atılan addımlar bax, belə nəticəyə gətirib çıxardı. Xalqın barışmaz ruhu, əlbəttə ki, əsas amillərdən biridir. Çünki biz Qarabağı unutmadıq. Hətta Qarabağı görməyən və çadır şəhərciklərində doğulan uşaqlar da bir arzu ilə, bir amalla yaşayırdılar ki, getsinlər, öz torpağına qayıtsınlar. Ölümə gedənlər məhz onlar kimi minlərlə gənc olmuşdur.

Əlbəttə, Ordumuzun gücləndirilməsi, silah, texnika, təchizat məsələləri də əsas amillərdəndir. Son illərdə ən çağdaş texnologiyaya

kə Xocalı qətlamını soyqırımı kimi tanıyıb. Əlbəttə, bu da böyük nailiyyətdir. Çünki mən hakimiyyətə gələndə bu ölkələrin sayı sifra bərabər idi. Yəni, bizim səylərimiz və eyni zamanda, apardığımız düzgün təbliğat, təhsil, sərgilər, təqdimatlar bir çox ölkələrdə Xocalı qurbanları ilə bağlı həqiqətlərin çatdırılmasında mühüm rol oynadı. Əlbəttə ki, bizim başqa ölkələrlə münasibətlərimiz. Biz son illər ərzində bir çox müttəfiq qazandıq. Ancaq sözdə “erməni soyqırımı”ni tanıyan, o saxta “soyqırımı” tanıyan ölkələr Xocalı soyqırımını tanımaq istəmirlər. Onlar saxta tarixi qəbul edirlər. Aydın məsələdir ki, burada da əsas amil siyasi amildir. Amma real soyqırımı görməzliyə vururlar. Bu, ədalətsizlikdir. Biz çoxdandır ki, bu ədalətsizliklə yaşayırıq, buna öyrəşmişik, təəccüb də etmirik. Bizim əsas hədəfimiz öz məqsədlərimizə nail olmaqdır. Bir nömrəli hədəf Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun azad edilməsi idi. Bu, tarixi missiya idi. Bütün güclər səfərbər edilmişdi. Biz gecə-gündüz bu hə-

Ardı Səh. 5

“Biz xalq qarşısında, tarix qarşısında, gələcək nəsillər qarşısında borcumuzu şərəflə yerinə yetirdik”

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin “CNN Türk” televiziya kanalına müsahibəsi

Əvvəlki Səh. 4

- Əslində, belə bir həmrəylik oldu. Təəssüf ki, ötən günlərdə Türkiyədə şiddətli yanğınlar baş verdi. Yanğınlarla qarşı Türkiyə Cümhuriyyəti ciddi mübarizə apardı. Əlbəttə, Azərbaycandan da çox gözəl dəstək gəldi. Belə təbii fəlakətlərdə və çətin zamanlarda iki dövlət arasında həmrəyliyin davam edəcəyini deyə bilərikmi?

-Əlbəttə, bu, təbiidir. Yəni, biz bunu dəfələrlə demişik. Mən dəfələrlə demişəm ki, bu gün dünya miqyasında Türkiyə ilə Azərbaycan qədər bir-birinə yaxın olan ikinci ölkələr yoxdur. Əgər axtarmaq istəsəniz, tapa bilməzsiniz, yoxdur. Bu birlik, həmrəylik, qardaşlıq sözdə deyil, əməldədir. Mən hər zaman deyirdim ki, ölkələr arasındakı münasibətlər əməldə olmalıdır. Çünki yaxşı günlərdə hər kəs yaxşı sözlər deyər, yaxşı çıxışlar edə bilər. Amma ağır gündə sən gəl yanında dur. Necə ki, Türkiyə İkinci Qarabağ savaşında bizim yanımızda durdu. Mən tam əminəm ki, Türkiyə amili olmasaydı, ermənipərəst qüvvələr, ölkələr, ermənilərin hamiləri burunlarını soxacaqdılar və bizə böyük problemlər yaradacaqdılar. Bizim həmrəyliyimiz və bir-birimizə etdiyimiz yardımlar təbiidir. Çünki Türkiyə bizim üçün doğma ölkə, doğma vətəndir və sizin üçün də Azərbaycan doğma vətəndir. Əziz Qardaşım ilə imzaladığım Şuşa Bəyannaməsi bunun zirvəsidir. Yəni, bizim əlaqələrimiz müttəfiqlik səviyyəsinə qalxdı. Ona görə bu yanğınlardan xəbərtutan kimi biz dərhal hərəkət keçdik, heyətlər göndərdik, maşınlar göndərdik. Hörmətli Cümhurbaşkanı ilə bir neçə dəfə telefonla danışdım və qısa zaman içərisində biz həm əlavə heyət, həm də maşınlar göndərdik. Bizim cəmi bir amfibiya təyyarəmiz var, təəssüf ki, o da təmirdə idi. Təlimat verdim ki, təmir çox sürətlə yekunlaşsın ki, biz onu göndərə bilək. Təmir plan üzrə hələ iki ay davam etməli idi. Amma biz onu bir həftəyə saz vəziyyətə gətirdik və

oraya göndərdik. Türkiyəyə 93 yanğınsöndürən maşın, 700-dən çox yanğınsöndürən yola saldıq. Onlara hər hansı bir xüsusi təlimat vermək lazım deyildi. Çünki onlar özləri bu faciəni öz faciəsi kimi qəbul etdilər və qardaş kimi orada çalışdılar. Allaha şükürlər olsun ki, bildiyimə görə artıq yanğınlar da səngiyir və bu, bir daha bizim birliyimizi göstərdi. Bir daha göstərdi ki, işbirliyi və həmrəylik sözdə olmamalıdır. Mən çox da dərinə getmək istəmirəm, amma düşünürəm ki, türk xalqı bu günlərdə kimin kim olduğunu yaxşı gördü. Yaxşı sözlər, açıqlamalar, bəzi ölkələrdən gələn dəstək ifadələri təəssüf ki, real həyatda özünü göstərmədi.

- İndi mən buradayam. Bir az əvvəl dediyiniz kimi. Özümü məmləkətimdə, dövlətimdəki kimi hiss edirəm. Amma diqqətimə cəhən çox gözəl bir məqam var. Hara getsək Azərbaycan bayrağının yanında Türkiyə bayrağını görürük və çox gözəl qarşılanırıq. Cənab Prezident, Siz bu mövzu haqqında nə düşünüürsünüz? Burada necə bir yanaşma var? Mən burada gördüklərimdən çox məmnunam. Bu, nəyə əsaslanır? Kökümüzəmi? Kökümüz bir olduğu üçün belə davam edirik?

- Bilirsiniz, bu, bir günün hadisəsi deyil. Siz mənə söylədiniz ki, ilk dəfədir Azərbaycandasınız. Amma əvvəlki dövrlərdə də gəlsəydiniz, görərdiniz ki, bu, bizim üçün təbiidir. Biz bütün bu illər ərzində Türkiyə-Azərbaycan birliyini möhkəmləndirmək üçün çox böyük səy göstərdik. Bilirsiniz, dünyada oxşar tarixə, mədəniyyətə, etnik köklərə malik olan ölkələr çoxdur. Bizim ətrafımızda elə ölkələr var ki, onların dili də bir-birinə bənzəyir, etnik kökləri də bir-birinə yaxındır. Amma baxın, görün, bu ölkələr arasında əlaqələr necədir? Bəziləri bir-birinə düşməndir. Yəni, ortaqlar və ortaqlar etnik köklər hələ o demək deyil ki, ölkələr də qardaş ölkələr olsunlar, xalqlar da qardaş xalqlar olsunlar. Yəni, bu, böyük bir siyasətin təzahürüdür.

Son 18 il ərzində həm Türkiyə, həm Azərbaycan tərəfindən vahid siyasət formalaşdırılıb. Ondan daha əvvəl atamın dönəmində onun məşhur kəlamı var: “Bir millət, iki dövlət”. Bunu indi bilməyən yoxdur. Amma bəziləri bəlkə də bilmir ki, bunun müəllifi Heydər Əliyev olmuşdur. Bu sözləri o demişdi. Bu sözlər bizim üçün işıqlı bir yoldur. Bu vəsiyyətdə, bu sözlərə sadıq olaraq biz hər istiqamət üzrə əlaqələrimizi gücləndirdik, yüksək səviyyəyə qaldırdıq. Siz burada insanlarla təmaslar əsnasında görürsünüz ki, Türkiyəyə nə qədər böyük sevgi və məhəbbət var. Bu, hər zaman belə idi. Amma İkinci Qarabağ müharibəsində bu, daha da artdı. Çünki Azərbaycan xalqı çox gözəl gördü ki, onun əsl dostu, qardaşı kimdir. Bizim yanımızda olan ölkə Türkiyə və Pakistan idi. Biz bəzi ölkələrdən heç dəstək ifadələri də duymadıq. Halbuki biz haqlı idik. Yəni də deyirəm, biz öz ərazi bütövlüyümüzü bərpa edirik. Ona görə Türkiyə və Azərbaycan bayraqlarının birgə dalğalanması təbiidir. Birliyimiz də əbədidir. Yeni nəsəl, gənc nəsəl, bax, sizin nəsliniz görə bizim yolumuzu davam etsin. Çünki biz bu təməli qoyduq, yoluna oturduq, çox güclü müttəfiqlik yaratdıq, sarsılmaz birlik yaratdıq. Ancaq siyasət elə bir sahədir ki, bunun üzərində hər gün çalışmalısın. Boşluq olmamalıdır, ara olmamalıdır ki, kimsə bu araya girməsin. Çünki elələri də var. Türkiyə-Azərbaycan birliyi artıq bölgəsel amildir. Bəlkə də nə vaxtsa global amilə çevriləcək, ola bilər. Çünki indi bizim artıq başqa ölkələrlə də müttəfiqlik əlaqələrimiz formalaşmaqdadır. Bu, bəzilərinə narahat edir. Çalışacaqlar ki, aramıza girsinlər, çalışacaqlar ki, provokasiyalar, təxribatlar, uydurmalar ortaya atılsın. Ona görə bizdən sonra gələn nəsəl bu yolla gəlməlidir. Bu yol əbədi olmalıdır.

- Bu gün atanız Heydər Əliyevdən də bəhs etdik. Heydər Əliyevi hörmət və rəhmətlə anmaq istəyirəm. Səmimiyyətlə, həddimi aşmırsansa, bir sual mənə çox maraqlandırır. Son sualım. Zəfərdən sonra ritorik bir ifadəniz vardı: “Nə

oldu Paşinyan?”. Tam səmimiyyətlə deyirəm, bu sözlər hamımızı həm çox sevindirdi, həm güldürdü, həm də duyğulandırdı. Çox gözəl bir ifadə idi. Bu, ictimaiyyətə etdiyiniz bir müraciət idi. Ancaq evdə, şəxsi həyatınızda bu sevinci necə yaşadınız?

- Bilirsiniz, o sözlər öz-özünə ortaya çıxdı.

- İçdən gəlmiş çox aydındır.

- Bəli, içdən gəldi. Çünki “Nə oldu Paşinyan?” sözlərini müharibədən sonra yox, müharibə dönməndə dedim və sonra, necə deyirlər, “mem” oldu. Əslində, mən doğrudan da yenə bu sualı vermək istəyirəm: Bəs, nə oldu Paşinyan?!

Mən sizə deyim ki, müharibə bitəndən sonra evdə Mehriban xanım mənəndən xahiş etdi ki, sən Allah bir də “Nə oldu, Paşinyan?” demə və bu işləri bitir. Hər şey bitdi, bu da bitsin.

Təbii ki, biz sevinc içində idik. Hər gün həm sevincli, həm də kədərli anlar yaşayırdıq. Çünki müharibənin ilk günündən biz artıq Zəfər əldə etdik. Müharibənin ilk günündə bir neçə kənd azad edildi və bu, Ordumuza da ruh yüksəkliyi verdi, özümüzdə də əminlik verdi və inam verdi. Ancaq biz hər gün insanlarımızı itirirdik, hər gün şəhidlər verirdik. Hər gün mənə verilən o məlumat, o raport bizim, necə deyirlər, içimizi yandırır. Hər ölənin bizim övladımızdır, hər həlak olanın həyatının qiyməti yoxdur. Onun ömrü təkrar olunmazdır, ölümü yaxınları, valideynləri, anaları, ataları, övladları üçün faciədir. Amma, eyni zamanda, hər gün zəfərlə dolu anlar yaşamışdıq. Yəni, bu 44 gün ərzində bizim həyatımızın, günümüzün yarısı kədərli, yarısı sevincli idi. Bütün Azərbaycan xalqında inam var idi ki, biz bunu edəcəyik.

Müharibənin ilk günlərində, bilirdim, bəziləri düşünürdü ki, görəsən dayanacaqlarmı, dayanmayacaqlarmı, dayandıracaqqlarmı, dayandırmayacaqlarmı, İlham Əliyev sona qədər gedəcəkmi, getməyəcəkmi. Amma müharibə davam etdikcə hər kəs gördü ki, öldü var,

döndü yoxdur, sona qədər gedəcəyik.

Müharibə dövründə mən dəfələrlə “Nə oldu, Paşinyan?” sözləri ilə bərabər deyirdim ki, Paşinyan özü mənə tarix versin, təqvim versin ki, nə zaman bizim torpaqlarımızdan rədd olur, həmin gün biz müharibəni dayandırırıq. Belə də oldu, 9 noyabrda o tarixi verdi, 10 noyabrda gecə kapitulyasiya aktı, yəni, təslim aktı imzalandı. Biz dayandıq, yenə də sözümlə əməl etdik və dərinə getmədik. Yəni, ermənilərdən fərqli olaraq biz etnik təmizləmə aparmadıq, hərbi cinayət törətmədik, müharibəni ləyaqətlə apardıq, mülki şəxsləri vurmadıq. Hətta erməni əsgərlərini lazımsız yerə məhv etmədik. Müharibədən bir ay sonra böyük bir təxribat qrupu bizim torpağımıza gəndərilmişdi. Onlar həbs olundu, halbuki məhv edilə bilərdilər. Çünki onlar bizim 4 hərbiçimizi öldürdülər, amma biz onlara dəymədik. Yəni, müharibənin öz qanunları var və hər şey görə ləyaqətlə olsun. Müharibədə də, müdki həyatda da, məişətdə də, evdə, işdə də, siyasətdə də ləyaqət əsas prinsiplərdən biri olmalıdır. Ona görə indiki şəraitdə, əlbəttə ki, bizim başqa planlarımız var. Ancaq İkinci Qarabağ savaşını Azərbaycan xalqının tarixində əbədi qalacaq.

- Cənab Prezident, ətraflı məlumatla və mənə vaxt ayırduğunuz görə Sizə bir daha təşəkkür edirəm.

- Sağ olun, sizə təşəkkür edirəm. “CNN Türk”ə də xüsusilə təşəkkür etmək istəyirəm. Çünki İkinci Qarabağ savaşında sizin müxbirləriniz ən qaynar nöqtələrdə idilər, atəş altında böyük fədakarlıqla, böyük sevgi və məhəbbətlə canlı reportajlar verirdilər. Deyə bilərəm ki, İkinci Qarabağ savaşında biz Türkiyə mətbuat nümayəndələrini özümüz üçün yenidən kəşf etdik.

- Allah bir daha acılar yaşatmasın. Amma nə olsa, yenə də yanınızda olacağıq. Bir daha təşəkkür edirəm, cənab Prezident.

- Sağ olun. Təşəkkür edirəm.

Hulusi Kılıç: “Azərbaycan Prezidentinin “CNN Türk”ə müsahibəsində toxunduğu məsələlər regionda sülh və inkişaf tərəfdarı olan ölkələr üçün ciddi siqnaldır”

Azərbaycan Prezidenti, müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin iyulun 14-də nüfuzlu “CNN Türk” televiziya kanalına verdiyi müsahibədə səsləndirdiyi fikir və mülahizələr siyasi qətiyyətin ortaya qoyduğu sarsılmaz mövqedir.

qüdrətinə malikdir.

Bu fikirləri Türkiyənin Azərbaycanlı sabiq səfiri Hulusi Kılıç bildirib.

Açıqlamasında Azərbaycan yanğınsöndürənlərinin Türkiyədə tüğyan etmiş meşə yanğınlarının qarşısının alınmasında göstərdikləri fədakarlığa da geniş yer ayıran, göstərilən dəstəyi və yardımını əsl qardaşlıq nümunəsi kimi səciyyələndirən diplomat deyib: “Azərbaycanlı qardaşlarımızın “yaşıl vətən”imizin qorunmasında göstərdiyi fədakarlıq Türkiyədə böyük qürur və sevinc hissi ilə qarşılandı. Bütün dünya meşə yanğınları ilə üz-üzə qaldığı bir vaxtda Azərbaycan bu sahəyə aid texnika və canlı qüvvəsinin əsas hissəsini qardaş köməyinə göndərdi. Prezident

Müsahibədə bir tərəfdən Azərbaycanın müstəqil siyasətinin dəyişməz olduğu diqqətə çatdırılır, digər tərəfdən isə 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra regionda yaranmış yeni vəziyyətin yaratdığı imkanlar təhlil edilir. Bütövlükdə Prezident İlham Əliyev bu müsahibə ilə dünyaya bir daha bəyan etdi ki, Azərbaycan mehriban qonşuluq və səmimi dostluq strategiyasına sadıq olmaqla bərabər, sərhədlərini və təhlükəsizliyini qorumaq

dəstəyi və yardımını əsl qardaşlıq nümunəsi kimi səciyyələndirən diplomat deyib: “Azərbaycanlı qardaşlarımızın “yaşıl vətən”imizin qorunmasında göstərdiyi fədakarlıq Türkiyədə böyük qürur və sevinc hissi ilə qarşılandı. Bütün dünya meşə yanğınları ilə üz-üzə qaldığı bir vaxtda Azərbaycan bu sahəyə aid texnika və canlı qüvvəsinin əsas hissəsini qardaş köməyinə göndərdi. Prezident

İlham Əliyevin dediyi kimi, “onlara (yanğınsöndürənlərə) hər hansı bir xüsusi təlimat vermək lazım deyildi. Çünki onlar özləri bu faciəni öz faciəsi kimi qəbul etdilər və qardaş kimi orada çalışdılar. Allaha şükürlər olsun ki, bildiyimə görə artıq yanğınlar da səngiyir və bu, bir daha bizim birliyimizi göstərdi”. Bəli, Azərbaycan və Türkiyə arasındakı dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin təməlinə milli dəyərlər dayanır. Münasibətlərimizin dinamik inkişafı bütün parametrləri ilə xoşməramlıdır. Azərbaycan və Türkiyənin yanında dayanan hər kəs bu münasibətdən ancaq fayda görür.

Ermenistanın 2020-ci ilin yayında törətdiyi Tovuz təxribatlarını xatırladan Hulusi Kılıç deyib: “Reallığı, gerçək vəziyyəti dərk etmək və nəticə çıxarmaq ağıllı tələb edir. Təəssüf ki, saxta ideologiya erməni toplumunun,

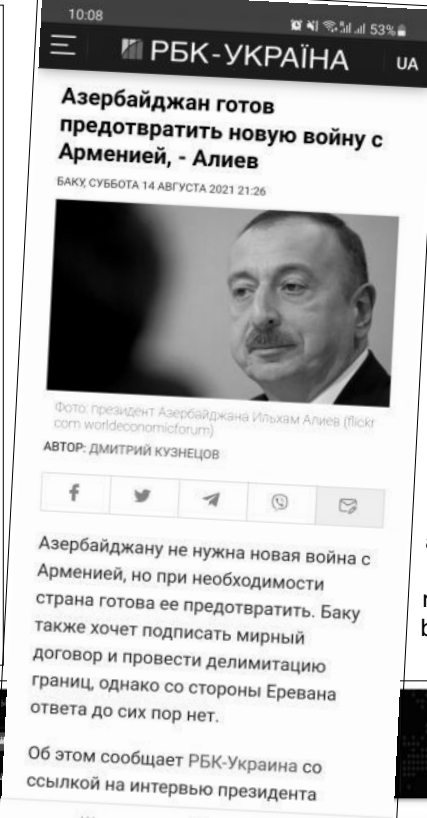
eləcə də Ermənistan rəhbərliyinin beynini zəhərləyib. Onlar tarixin heç bir dövründə gerçəklərdən nəticə çıxarmayıblar. Ötən il noyabrın 10-da imzalanmış üçtərəfli Bəyannatın şərtləri beynəlxalq öhdəlikdir. Çünki bu Bəyannat bütün dünyanın gözü qarşısında götürülmüş öhdəliklər əsasında imzalanmış sənəddir. Ona görə də Ermənistan vaxtı itirmədən Azərbaycanla münasibətləri normalaşdırmaq istiqamətində qəti addımlar atmalı, öhdəliklərini dinamik inkişafı üçün parametrləri ilə xoşməramlıdır. Azərbaycan və Türkiyənin yanında dayanan hər kəs bu münasibətdən ancaq fayda görür.

O əminliklə vurğulayıb ki, Prezident İlham Əliyevin “CNN Türk” telekanalına verdiyi müsahibədə toxunulan məsələlər regionda sülh və inkişaf tərəfdarı olan ölkələr, həmçinin beynəlxalq təşkilatlar üçün ciddi siqnal olacaq.

İlham Əliyevin "CNN Türk" televiziya kanalına müsahibəsi dünya mətbuatında böyük rezonans doğurub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin "CNN Türk" televiziya kanalına müsahibəsi bu gün dünya mətbuatında geniş şəkiləndirilib. Azərbaycan Prezidentinin hər bir cümləsində qətiyyətli və cəsarətli mövqeyi bir daha bütün dünya ictimaiyyətinə təqdim olundu. Dövlət başçısının müsahibəsində Ermənistanın qeyri-konstruktiv hərəkətləri ilə bağlı səsləndirdiyi fikirlər Ukraynanın nüfuzlu KİV-ləri olan "RBK-Ukrayna", "İnterfaks-Ukrayna" informasiya agentlikləri, GORDON nəşri, "Censor.net" xəbər portalı və digər media orqanlarında yer alıb. Məqalələrdə Prezident İlham Əliyevin fikirlərinə istinadla qeyd edilib ki, Azərbaycan Ermənistanla sülh müqaviləsinin imzalanmasını istəyir. Ermənistan və Azərbaycan bir-birlərinin ərazi bütövlüyünü tanımalı və sərhədlərin delimitasiyası, yəni, müəyyən edilməsi prosesi başlanmalıdır. Ancaq bu günə qədər Azərbaycan Ermənistanla müsbət cavab almayıb. Cənab Prezident müsahibəsində bildirib ki, biz istəyirik Ermənistanla sülh müqaviləsi imzalanсын: "Ermənistan və Azərbaycan bir-birlərinin ərazi bütövlüyünü tanımalı və sərhədlərin delimitasiyası, yəni, müəyyən edilməsi prosesi də başlasın. Ancaq bu günə qədər Ermənistan müsbət cavab almamışdır. Belə görünür ki, Ermənistan buna hazır deyil, ya da bunun əleyhinədir".

Məqalələrdə, həmçinin sülhün bərqərar olması üçün Zəngəzur dəhlizinin yaradılması və bütün ticarət əlaqələrinin bərpa edilməsi diqqətə çəkilib. "Zəngəzur dəhlizinin yaradılması, bütün ticarət əlaqələrinin bərpası, yeni Cənubi Qafqazda uzun fasilədən sonra sülhün təmin edilməsi bizim maraqlarımıza cavab verir", - deyən Cənab Prezident bildirib ki, hesab edirik ki, Ermənistanın da maraqlarına cavab verir: "Çünki Zəngəzur dəhlizi onların da maraqlarına xidmət edəcək. Onlar da dəmir yolu ilə həm İranla, həm Rusiya ilə əlaqə yarada bilərlər. Bu günə qədər bu əlaqə yoxdur və onlar üçün də yeni fərsətlər ortaya çıxacaq". Cənab Prezident Ermənistanda ifrat millətçiliyin, türkofobiyanın, azərbaycanofobiyanın, islamofobiyanın insanların və hakim dairələrin beynlərini zəhərlədiyini qeyd edərək, onların bunu istəsələr də, dilə gətirə bilmədiklərini ifadə edib. "Ermənistanla cəmiyyət və hakimiyyət təbi ki, indi çox çətin bir psixoloji durumdadır", - deyən Prezident onların otuz il ərzindəki ideoloji sütunlarının darmadağın edildini, mifologiyaların darmadağın edildiyini müsahibəsində bildirib: "Erməni ordusunun "müzəffər ordu" olmasını biz 44 gün ərzində yerlə bir etdik. Onların ərazi iddiaları məhv edildi". Dərc olunan məqalələrdə eyni zamanda, Prezident İlham Əliyevin Rusiyanın Ermənistanı silahlandırması, Rusiya sülhməramlılarının üçtərəfli sazişin prinsiplərinə tam riayət etməməsi, Azərbaycanın müharibə istəmədiyini, lakin zərurət yaranacağı halda, yenidən müharibəyə başlama biləcəyinə dair fikirləri də diqqətdən kənar qalmayıb. İranın

İlham Əliyevin müsahibəsində Ermənistanın qeyri-konstruktiv hərəkətləri ilə bağlı səsləndirdiyi fikirlər Ukraynanın nüfuzlu KİV-ləri olan "RBK-Ukrayna", "İnterfaks-Ukrayna" informasiya agentlikləri, GORDON nəşri, "Censor.net" xəbər portalı və digər media orqanlarında yer alıb. Məqalələrdə Prezident İlham Əliyevin fikirlərinə istinadla qeyd edilib ki, Azərbaycan Ermənistanla sülh müqaviləsinin imzalanmasını istəyir. Ermənistan və Azərbaycan bir-birlərinin ərazi bütövlüyünü tanımalı və sərhədlərin delimitasiyası, yəni, müəyyən edilməsi prosesi başlanmalıdır. Ancaq bu günə qədər Azərbaycan Ermənistanla müsbət cavab almayıb.

Məqalələrdə, həmçinin vurğulanır ki, sülhün bərqərar olması üçün Zəngəzur dəhlizi yaradılmalı, bütün ticarət əlaqələri bərpa edilməlidir.

Yazılarda, eyni zamanda, Prezident İlham Əliyevin Rusiyanın Ermənistanı silahlandırması, Rusiya sülhməramlılarının üçtərəfli sazişin prinsiplərinə tam riayət etməməsi, Azərbaycanın müharibə istəmədiyini, lakin zərurət yaranacağı halda yenidən müharibəyə başlama biləcəyinə dair fikirləri də yer alıb.

Yazılarda qeyd olunan fikirlər maraqlıdır. Məqalələrdə bildirilir ki, Prezident İlham Əliyevin "3+3 formatında (Azərbaycan, Ermənistan, Gürcüstan, Türkiyə, Rusiya, İran) əməkdaşlıq əlaqələrinin gücləndirməsi" fikri region dövlətləri üçün məqbuldur. Bu əməkdaşlıq iqtisadi inkişafa və siyasi sabitliyə qarant ola bilər. Prezident İlham Əliyevin Zəngəzur dəhlizi və onun region dövlətləri üçün faydası haqqında söylədiyi fikirlərə İran mətbuatı da geniş yer ayırıb. Dəhlizin açılması ilə Ermənistanın həm İran, həm də Rusiya ilə nəqliyyat əlaqəsi yaranacağı vurğulanıb. Cənab Prezidentin müsahibəsində toxunduğu məsələlər regionda sülh və inkişaf tərəfdarı olan ölkələr üçün ciddi bir mesajdır. Dövlət başçısı bildirib ki, Ermənistanın Azərbaycanın bütün dünya tərəfindən tanınan ərazi bütövlüyünü tanımağa hazırırsa, onda əlbəttə ki, bölgəyə uzunmüddətli sülh gələcək: "Biz bunu istəyirik və eyni zamanda, buna nail olmaq üçün indi konkret təkliflər də masa üzərindədir".

Prezident İlham Əliyevin "CNN Türk" televiziya kanalına müsahibəsi böyük rezonans doğurub və bir daha dünya ictimaiyyətinə Azərbaycanın haqlı, ədalətli mövqeyini nümayiş etdirib.

Zümrüd BAYRAMOVA

İRNA agentliyi, "Mehr", İRİB, "Arannews" saytları da Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin müsahibədəki fikirlərinə dair materiallar dərc edib.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin "CNN Türk" televiziya kanalına verdiyi müsahibəsində səsləndirdiyi fikirlər İran mətbuatının diqqət mərkəzində olub. İranın İRİNA agentliyi, "Mehr", İRİB, "Arannews" saytları dövlətimizin başçısının müsahibədəki fikirlərinə dair materiallar dərc ediblər.

Yazılarda qeyd olunub ki, Prezident İlham Əliyevin "3+3 formatında (Azərbaycan, Ermənistan, Gürcüstan, Türkiyə, Rusiya, İran) əməkdaşlıq əlaqələrinin gücləndirməsi" fikri region dövlətləri üçün məqbuldur. Bu əməkdaşlıq iqtisadi inkişafa və siyasi sabitliyə qarant ola bilər.

Prezident İlham Əliyevin Zəngəzur dəhlizi və onun region dövlətləri üçün faydası haqqında söylədiyi fikirlər də mətbuatda geniş yer verilib. Diqqətə çatdırılıb ki, Azərbaycan Prezidenti Zəngəzur dəhlizindən İran və Ermənistanın da istifadə edə biləcəyini bildirib. Dəhlizin açılması ilə Ermənistanın həm İran, həm də Rusiya ilə nəqliyyat əlaqəsi yaranacağı vurğulanıb.

Ukraynanın nüfuzlu KİV-ləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin "CNN Türk" televiziya kanalına müsahibəsini geniş işıqlandırır. Belə ki, "RBK-Ukrayna", "İnterfaks-Ukrayna" informasiya agentlikləri, GORDON nəşri, "Censor.net" xəbər portalı və digər media orqanlarında dərc edilən məqalələrdə Prezident

Yeni Azərbaycan Partiyası Astara rayon təşkilatının XI hesabat konfransı keçirilib

Avqustun 16-da Yeni Azərbaycan Partiyası Astara rayon təşkilatının videoformatda XI hesabat konfransı keçirilib. Əvvəlcə müasir, müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu, Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradıcısı, ümummilli lider Heydər Əliyevin və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olan Vətən oğullarının əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

gətirildilər.

F.Əhmədov qeyd edib ki, hesabat dövründə partiya sıralarına 1600 nəfər yeni üzv qəbul olunub. YAP Asta-

Konfransın gündəliyi təsdiqləndikdən sonra YAP Astara rayon təşkilatının sədri Firudin Əhmədov hesabat məruzəsi ilə çıxış edib.

F.Əhmədov Yeni Azərbaycan Partiyasının keçdiyi inkişaf yolundan, Azərbaycanın tarixi Zəfərdən, Qələbəmizi şərtləndirən amillərdən geniş bəhs edib. O, diqqəti yeni reallıqlara uyğun olaraq 5 mart 2021-ci il tarixdə keçirilən partiyanın VII qurultayında qəbul olunan qərarlara, dövlət başçısı, YAP Sədri cənab İlham Əliyevin proqram xarakterli nitqində qarşıya qoyduğu vəzifələrə yönəldib. Bildirib ki, partiyanın hər bir üzvü bu vəzifələrin icrasında özünü düşən məsuliyyəti yüksək səviyyədə yerinə yetirməyə səy göstərir. Onlar Heydər Əliyev ideyalarının, Prezident İlham Əliyevin uğurlu siyasətinin fəal təbli-

ra rayon təşkilatı 150 ərazi ilk partiya təşkilatında 8200 nəfərdən artıq üzvü birləşdirir. Hazırda gənclər və qadınlar üzvlərinin 50 faizini təşkil edir. Sonra YAP Astara rayon təşkilatının Nəzarət-Təftiş Qrupunun sədri Səfərəli Məmmədovun hesabat məruzəsi dinlənilib.

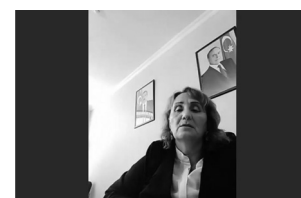
Müzakirələr zamanı çıxış edən Milli Məclisin deputatı Rəşad Mahmudov, Astara Rayon İcra Hakimiyyətinin Vətən müharibəsi veteranları və şəhid ailələri ilə iş şöbəsinin müdiri Turan Həsənzadə, YAP Astara rayon təşkilatının Şura üzvləri-rayon təhsil şöbəsinin müdiri Rəşad Həsənov və Heydər Əliyev Mərkəzinin direktoru Kübra Əliyeva hesabat döv-

ründə görülən işlərdən bəhs edə bilər. Dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin "Həyat dəyişir, zəmanə dəyişir. Bir daha demək istəyirəm ki, biz ən müasir təcrübəni Azərbaycanda bütün sahələrdə

Konfransda çıxış edən Yeni Azərbaycan Partiyası Mərkəzi Aparatının Təşkilat Şöbəsinin müdiri Əhliman Tağıyev bildirib ki, bu gün Yeni Azərbaycan Partiyası

problemləri daha fəal icra edəcəkdir. Dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin "Həyat dəyişir, zəmanə dəyişir. Bir daha demək istəyirəm ki, biz ən müasir təcrübəni Azərbaycanda bütün sahələrdə

təbiiq etməliyik, o cümlədən siyasi islahatlar sahəsində. Əminəm ki, partiyanın rəhbər orqanlarında təmsil olunan üzvləri fəal olacaqlar, partiyamızın fəaliyyətində öz rolunu oynayacaqlar, ümumi işimizə öz töhfəsini verəcəklər ki, partiyamız bundan sonra da ölkəmizin aparıcı siyasi qüvvəsi olaraq qalsın. Mən buna şübhə etmirəm" fikirləri partiyamızın dünəninin, bu gününün və gələcəyinin aydın mənzərəsini, perspektivlərini təqdim edir.

Qarşıya qoyulan vəzifələrin icrasında bütün qüvvə və bacarıqların səfərbər edilməsinin vacibliyini xüsusi vurğulayan Ə.Tağıyev YAP Astara rayon təşkilatına gələcək fəaliyyətində uğurlar arzulayıb. Konfransda YAP Astara rayon təşkilatının hesabat dövrü ərzindəki fəaliyyəti qənaətbəxş qiymətləndirilib.

Qarşıya qoyulan vəzifələrin icrasında bütün qüvvə və bacarıqların səfərbər edilməsinin vacibliyini xüsusi vurğulayan Ə.Tağıyev YAP Astara rayon təşkilatına gələcək fəaliyyətində uğurlar arzulayıb. Konfransda YAP Astara rayon təşkilatının hesabat dövrü ərzindəki fəaliyyəti qənaətbəxş qiymətləndirilib.

Bəhruz Quliyev: "Prezidentin mesajları yalnız Ermənistanla ünvanlanmayıb"

Laçın dəhlizi vasitəsi ilə gizli, ya da aşkar şəkildə Rusiya sülhməramlıları kontingentinin nəzarətlərindəki ərazilərdən erməni silahlı qüvvələrini Azərbaycan ərazilərinə sızdırması məsələsində: "Cənab Prezident əsasən, bu faktlarla bağlı sualları cavablandırarkən bir daha və bəlkə də sonuncu xəbərdarlıqlarını istər İrəvana, istərsə də son vaxtlar İrəvanın havasına oynayan Rusiyaya sərt, həmçinin incə mesajlar xarakterində yolladı. O cümlədən, Rusiyanın Ermənistanı silahlandırması siyasətinin də İrəvan üçün heç bir səmərə verməyəcəyini deməsi ilə Bakıdakı Qənimətlər parkı istiqamətini göstərdi. Dövlət başçımız bununla demək istədi ki, məğlub, süquta uğrayan və güclə ayaqda qalan Ermənistan belə davam edərsə, hətta Rusiyanın ona silahlar verməsinə baxmayaraq bu dəfə daha sarsıdıcı zərbələr altında qala bilər. Yeni fakt budur ki, cənab İlham Əliyev açıq qaydada bəyan etdi ki, qarşı tərəf sülh istəmirsə, biz də işimizi bilək və üçtərəfli bəyanatda tələb edilən bəndlərdəki müddəaları güc yolu ilə həll edək".

Qarşıya qoyulan vəzifələrin icrasında bütün qüvvə və bacarıqların səfərbər edilməsinin vacibliyini xüsusi vurğulayan Ə.Tağıyev YAP Astara rayon təşkilatına gələcək fəaliyyətində uğurlar arzulayıb. Konfransda YAP Astara rayon təşkilatının hesabat dövrü ərzindəki fəaliyyəti qənaətbəxş qiymətləndirilib.

"Başqa tərəfdən, ölkə rəhbərimiz müsahibəsi zamanı Moskvaya çatdırdı ki, İrəvanı silahlandırmaqdan, üçtərəfli bəyanatdakı tələblərin realizə olunmasında hərəkətə keçsin, müttəfiqi Ermənistanın nazı ilə oynamasın", deyən siyasi ekspert bildirib ki,

Hikmət Babaoğlu: "Prezidentin bu fikri Ermənistanla ciddi xəbərdarlıqdır"

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev "CNN Türk" televiziya kanalına müsahibəsində bir çox məsələlərə bağlı mühüm mesajlar verdi. Bunların bir qismi yaranmış yeni vəziyyətdə Ermənistan-Azərbaycan münasibətləri və onun perspektivləri ilə bağlı idi. Bu məsələdə Azərbaycanın iki ölkə arasında uzunmüddətli sülhlə bağlı mövqeyinin hələ də dəyişməz qaldığını bildiren qalib Lider İlham Əliyev bu mövqeyin daim belə olmayacağını da ifadə edərək dedi ki, əgər Ermənistan sülhə hazır olmayacağına, Azərbaycanın sülh təklifi masa üstündə əbədi qala bilməz. Bu mövqə Ermənistanı son günlər törətdiyi təxribatlardan çəkinməyə dövlət etməklə bərabər, həm də ona təmkinli, ancaq ciddi xəbərdarlıq idi. Yeni, sülhün əksi müharibədir və Azərbaycan buna hazırdır. Yaxşı olar ki, Ermənistan yeni məğlubiyyətə məhkum edilmiş müharibədən, inkişaf gətirəcək uzunmüddətli sülhə hazırlaşsın. SİA xəbər verir ki, bu fikirləri Milli Məclisin deputatı Hikmət Babaoğlu deyib.

Deputat qeyd edib ki, ikinci mühüm məsələ Azərbaycan Prezidentinin Qarabağda yaşayan erməni icmasını "yolunu azmış Azərbaycan vətəndaşları adlandırması" və onların Azərbaycan cəmiyyətinə inteqrasiya edilməsi oldu. Verilən incə mesaj o idi ki, Azərbaycan vətəndaşını, yolunu azmış belə, Azərbaycandan qoruyacaq heç bir sülhməramlı missiyaya ehtiyac yoxdur. Bu missiyanı daimi, yaxud uzunmüddətli sayaraq yanlış hesab quranlar belə səhvə yol verməsinlər. Çünki üçtərəfli Bəyanatda hər bir məsələ konkret vaxt göstərilməklə açıq şəkildə qeyd edilib.

"Xüsusi diqqət çəkən üçüncü məsələ ilə əlaqədar obyektiv təsbit və dəyərləndirmə ondan ibarət idi ki, erməni xalqı və hakimiyyəti artıq məğlubiyyəti qəbul edib. Bu qənaətin əsas mənbəyi odur ki, 20 iyun seçkilərində ermənilərin 54 faizi məğlub ali baş komandanlarına səs verərək onu yenidən "lider" seçiblər. Bu həqiqətin bir qədər yumşaq ifadəsi odur ki, ermənilər yeni reallığı qəbul edir və sülhə məhkum olduqlarını anlaşırlar. Ancaq təəssüf ki, yenə də kimlərsə erməniləri özlərinin imperialist məqsədləri naminə yeni avontüraya sürükləmək istəyir. Yeni, Rusiyanın müdafiə naziri nədənsə yenidən Ermənistan ordusunu silahlandırmaq və komplektləşdirmək barədə fikirlər səsləndirir. Əgər ermənilər yeni vəziyyətlə barışıblarsa və işğal faktının Azərbaycan tərəfindən aradan qaldırılması reallığını qəbul edərlərsə, onda, görsən, Ermənistanı niyə zorla Azərbaycana qarşı silahlandırmağa cəhd göstərilir. Məqsəd nədir?", - deyən deputat vurğulayıb ki, heç kim Azərbaycanın tarixi Qələbəsi ilə bağlı çatmış 44 günlük müharibədə baş verənləri unutmasın. Əgər Rusiyadan Ermənistanla 30 ildə milyardlarla dollar dəyərində verilən silahlar hərbi balansını Ermənistanın xeyrinə dəyişə bilmədisə, bu gün o milyardlar hesabına əldə edilən ən müasir silahlar Azərbaycanın Hərbi Qənimətlər Parkında sərgilənirsə, növbəti cəhdin də aqibəti belə olmağa məhkumdur. Əgər belə təxribatlar davam edərsə, Azərbaycan tərəfi artıq önleyici tədbirlər görəcək və belə tədbirlər artıq görülür.

"Rusiyanın regionda oynadığı rol təbii hesab edilərək, eyni zamanda, 10 noyabr Bəyanatında əksini tapan müddəaların hamısının yerinə yetirilməsinin vacibliyi bir daha xatırladı ki, bu da hər şeydən əvvəl sülhməramlı missiyanın səlahiyyət zonasında olan bütün silahlı qruplaşmaların dərhal Azərbaycan ərazisindən çıxarılması ilə bağlı idi. Növbəti mesaj da çox konkret idi. Azərbaycan 44 günlük müharibədən dərs çıxarmayanlara yenidən dərs verməyə hazırdır. Biz ləyaqətli müharibə apardıq və hərbi cinayətə yol vermədik. Azərbaycan sülh istəyir. Sülh gədən yol isə Zəngəzur dəhlizindən, silahsızlaşdırılmış, itaətkar və Azərbaycan cəmiyyətinə inteqrasiya etməyə hazır olan, hansısa missiyanın himayəsində yox, Azərbaycan dövlətinin və qanunlarının himayəsində yaşayan erməni icmasından və Ermənistan tərəfindən tanınan Azərbaycan sərhədlərindən keçir!", - deyir H.Babaoğlu fikirlərini tamamlayıb.

Prezident İlham Əliyevin CNN TÜRK televiziya kanalına müsahibəsi zamanı səsləndirdiyi fikirlərinin hər biri kifayət qədər həssas və incə məqamları ehtiva etməsi ilə yanaşı, həm də regiondakı mövcud mühitin yaxın gələcəkdəki perspektivlərini müəyyən etmiş oldu". Bu fikirləri "Səs" qəzetinin baş redaktoru, siyasi ekspert Bəhruz Quliyev mövzu ilə bağlı fikirlərini şərh edərkən deyib.

Onun sözlərinə görə, bu gün artıq həll olunmuş Qarabağ münaqişəsinin birləşdirici tənzimlənməsi üçün sülh sazişinin imzalanması mühüm şərtlərdəndir. Lakin gördüyümüz kimi, Ermənistanın növbədənəkar parlament seçkilərindən sonra yenidən baş nazir vəzifəsinə seçilmiş Nikol Paşinyan öz təbircə siyasi ritorikasını dəyişdiyini sanır, hətta 44 günlük müharibədən əvvəlki qeyri-ciddi davranışlarını yenidən təkrar etməyə cəhdlər göstərir - istər Zəngəzur dəhlizi məsələsində, istər sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiyası məsələsində, istərsə də

heç nə əbədi deyil və gördüyümüz kimi, 30 illik işğal siyasətinə son qoyuldu, Bakı işğaldan sonra İrəvanın inadkarlığına səbr, təmkin göstərmək fikrində deyil: "Bu baxımdan, dövlət başçımızın CNN TÜRK-ə müsahibəsi və bəyanatları ayrı-ayrılıqda ismarıç rolunu oynayır və həmin ismarıçlar yollanan tərəflər həqiqətdən də Cənubi Qafqazda sülh, inkişaf və tərəqqi, eləcə də xalqların inteqrasiyasını istəyirlərsə, bu zaman tələb edilən qaydaları pozmamalı, onlara dürüstüklə riayət etməlidirlər. Bu gün regionun aparıcı güclərinə çevrilən Türkiyə və Azərbaycan gerçəkliyi unudulmamalıdır. Bu güclər çox qısa zamanda və vahid şəkildə dünya güclərinə çevirmək məqsədini ortaya qoyublar. Bizimlə əməkdaşlıq, dostluq, partnyorluq, hətta müttəfiqlik etmək istəyən tərəflər, ilk növbədə, tələb edilən prinsiplərə uyumlu, müxtəlif qeyri-ciddi iddialardan əl çəkməlidirlər. Prezident İlham Əliyev müsahibəsində bu və bu kimi digər mühüm məsələləri diqqətə çatdırmış oldu".

Avqustun 16-da Yeni Azərbaycan Partiyası Lerik rayon təşkilatının videoformatda X hesabat konfransı keçirilib. Əvvəlcə müasir, müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu, Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradıcısı, ümummilli lider Heydər Əliyevin və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olan Vətən oğullarının əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Konfransın gündəliyi təsdiqləndikdən sonra YAP Lerik rayon təşkilatının sədri Cəlil Baxşiyev hesabat məruzəsi ilə çıxış edib. C.Baxşiyev qeyd edib ki, ulu öndər Heydər Əliyevin formalaşdırdığı təməl üzərində inşa edilən və dinamik in-

kişaf edən Azərbaycanda həyata keçirilən irimiqyaslı layihələr və dövlət proqramları ölkəmizin tərəqqisinə xidmət edən uğurlu addim-

Yeni Azərbaycan Partiyası Lerik rayon təşkilatının X hesabat konfransı keçirilib

lardır. Son 18 ildə Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri, Prezident İlham Əliyevin uğurla həyata keçirdiyi siyasət nəticəsində Azərbaycanın ən yeni tarixi qızıl həflərlə yazılır.

C.Baxşiyev qeyd edib ki, hazırda YAP Lerik rayon təşkilatı 52 ərazi ilk partiya təşkilatında 4197 üzvü

edir. Sonra YAP Lerik rayon təşkilatının Nəzarət-Təftiş Qrupunun sədri Malik Mirzəyevin hesabat məruzəsi dinlənilib.

Müzakirələr zamanı Milli Məclis-

sin deputatı İqbal Məmmədov, YAP Lerik rayon təşkilatı İdarə Heyətinin üzvü, əməkdar müəllim Gültəkin Şixəliyeva, rayon təşkilatı İdarə Heyətinin üzvü, rayon Ağsaqqallar Şu-

rasının sədri Elxan Qənbərov, rayon təşkilatının Şura üzvü Natiq İsaqov hesabat dövründə görülən işlərdən bəhs ediblər.

Konfransda YAP Mərkəzi Aparatının Təşkilat şöbəsinin müdiri Əhliman Tağıyev çıxış edərək bildirdi ki, Yeni Azərbaycan Partiyası-

lib çıxan Azərbaycan 30 illik işğala son qoyaraq ərazi bütövlüyünü bərpa edib. Ölkəmiz özünün iqtisadi, siyasi çəkisinə görə fərqli bir dövlətdir. Yeni bütövlükdə Azərbaycan fərqli bir reallıq yaradıb və bu yeni reallıqlara uyğun qarşımızda yeni çağırışlar, vəzifələr durur.

Ə.Tağıyev YAP Lerik rayon təş-

nın xalq, dövlət qarşısındakı böyük xidmətləri bu nəhəng təşkilatın cəmiyyətdəki mövqelərini get-gedə daha da möhkəmləndirir, insanların bu partiyanın ideoloji-siyasi xəttinə dəstəyini gücləndirir.

Ə.Tağıyev vurğulayıb ki, bu gün Azərbaycan tarixinin ən güclü, ən qüdrətli dövrünü yaşayır. 44 günlük Vətən müharibəsindən alnıaçıq çıxan Azərbaycan dövləti böyük Zəfər günlərini qeyd edir. Azərbaycan bölgədə və dünyada yeni reallıqlar yaradıb. Vətən müharibəsindən qa-

kilatının gələcək fəaliyyətinə uğurlar arzulayıb.

Konfransda YAP Lerik rayon təşkilatının hesabat dövrü ərzindəki fəaliyyəti qənaətbəxş qiymətləndirilib.

Xəbər verdiyimiz kimi, Ermənistan hər gün Azərbaycan ərazilərini müxtəlif istiqamətlərdə atəşə tutur. Qarabağ məsələsində keçən ilin payızında bu qədər çətin əldə edilən tarixi sülh çatlamağa başlayır. Ermənistan tərəfi Azərbaycana qarşı güc tətbiq etməyin mümkünlüyünü birbaşa bəyan edir. Ermənistan rəhbərləri ötən ilin payızında Azərbaycanla müharibədə ağır məğlubiyyətə uğrayaraq, öz ölkələrinə, iqtisadiyyatlarına, sosial həyatlarına zərbə vurmalarından dərs almayıb, diplomatik yollarla problemin qarşısını almaq mümkün olduğu halda öz hərbiçilərinin həyatını qurban verməyə çalışır.

Hərbi ekspert, ehtiyatda olan polkovnik Mixail Xodarenok Ermənistanın yenidən niyə təxribat törətdiyinə və keçən ilin noyabrında Moskva, Bakı və İrəvanın imzaladığı üçtərəfli bəyanatı pozmağa çalışaraq vəziyyəti yeni bir müharibəyə niyə yaxınlaşdırdığına dair fikirlərini bildirib.

- Görünür, ötən ilin payızında 44 günlük müharibədə məğlubiyyətlə barışmaq erməni tərəfi üçün çox çətinidir. Erməni cəmiyyəti əvvəlki iddialarından əl çəkmək istəmir. Açıq deyim ki, revanşist hisslər kifayət qədər güclüdür. Bu, əslində, tərəflərin sərhəd xəttindəki gərginliyinin səbəbini izah edir.

Dərindən əminəm ki, Azərbaycanla Ermənistan arasında silahlı qarşıdurmada nöqtə hələ qoyulmamış və Qarabağ məsələsi tam həll edilməmişdir- nə Azərbaycan, nə də Ermənistan mövqeyindən. Buna görə də mənə elə gəlir ki, indi bütün məsələlərin həll edilməsi olduğu sakit dövr, qarşıdurmalar arasında yalnız bir fasilədir.

Hər şeyi elan edə və istədiyiniz kimi tərtib edə bilərsiniz. Əsas sual budur ki, elan edilənlərin həyata keçirilməsi üçün hər hansı bir vasitə varmı? Məsələn, İrəvanın iqtisadi poten-

sialı və silahlı qüvvələri ilə cəsarətli bəyanatlarını gücləndirməsinə nə demək olar? Son 44 günlük müharibədə Azərbaycan məsələsinin hərbi yolla həll edilməsi potensialına malik olduğunu göstərdi. Ermənistan bu cəhətdən heç bir real güc nümayiş etdirməyib. Məncə, bu münaqişənin hipotetik davamı məsələsindəki

Mixail Xodarenok: "Azərbaycanın potensialı ölçüyəgəlməz dərəcədə yüksəkdir, həqiqət və güc onun tərəfindədir"

üstünlük, Azərbaycanın tərəfindədir qalır.

Hər hansı bir silahlı qarşıdurmada ən böyük məcmu hərbi-iqtisadi potensiala malik olan tərəf qalib gəlir. Azərbaycan və Ermənistanın hərbi-iqtisadi potensialını müqayisə etmək prinsipcə düzgün deyil. Azərbaycanın potensialı ölçüyəgəlməz dərəcədə yüksəkdir və çox güman ki, ordusu silahlı mübarizədə son nöqtəni qoyacaq. İndiki mərhələdə belə olacağına inanmaq üçün bütün əsaslar var.

İrəvanın səsləndirdiyi fikirlərin bir növ əsası olmalı, nəyəsə əsaslanan bir şey olmalıdır. Erməni siyasi elitasının bir hissəsi belə hesab edir ki, Rusiya bir şəkildə münaqişədə iştirak etməlidir. Ancaq hipotetik silahlı mübarizədə iştirak etmək üçün Moskva tamamilə əllərindən çıxdı. Hazırda Rusiya ordusunun daxil olması üçün heç bir səbəb yoxdur. Düzünü desəm, Rusiyayı bu münaqişəyə cəlb etmək üçün heç bir səbəb görmürəm.

Rus ekspert: Yeni müharibə baş versə, Azərbaycan ordusu son nöqtəni qoyacaq

Ermənistan Qərbə ümid edir ki, Qərb kömək edə bilər. Amma indiyə qədər oradan heç bir yardım almadılar. Ümumiyyətlə, Ermənistan hazırda əhalisi Moskva əhalisindən qat-qat az olan bir ölkədir. Və belə imkanlarla xarici təhlükəyə qarşı müasir bir ordu yaratmaq qeyri-realdır. Ziyafətin pulunu kim ödəyəcək? Qərb? Amma Qərbdən Ermənistanla doğru təşviqedicilik bəyanatlardan başqa heç nə yoxdur.

Müstəqillik, suverenlik iddiasında olan hər

bir ölkənin xarici təhlükələri dəf etmək üçün silahlı qüvvələri olmalıdır. Amma bunun üçün bəzən bəzi imkanlar olmalıdır. Ermənistan bu baxımdan Rusiya Ermənistanla silah, hərbi texnika ötürsün, Ermənistan ordusunu yenidən təchiz etsin? Bəs pulunu kim ödəyəcək? Hər halda, bu gün müxtəlif səbəblərdən- ilk növbədə iqtisadi səbəblərdən Ermənistan üçün öz ordusunu Azərbaycanın silahlı qüvvələri ilə eyni səviyyəyə gətirmək son dərəcə çətin olacaq. Üstəlik, Moskva Azərbaycanla münasibətləri çətinləşdirməkdə maraqlı deyil.

Niyə Şoyqu Rusiya tərəfinin Ermənistan ordusunda islahat aparmağa hazırlığından danışıq? Müdafiə naziri qeyri-siyasi fiqurdur. Və belə məsələlər ölkə liderlərinin işidir. Müdafiə naziri deyir ki, bəli, kömək edəcəyik. Rusiya və Ermənistan eyni təşkilatın içində görünürsə, başqa nə deyir? Təbii ki, onu sənə tələyin mərhəmətinə buraxacağımızı söyləyə bilməz.

Hər halda, diplomatik normalara görə, dəstək sözləri söyləməli idi və bunları da söylədi. Ötən ilin payızında Rusiya Qarabağ məsələsinin həlli üçün ciddi vasitəçilik məsuliyyəti götürdü və bu nailiyyəti heç kimə verməyəcək. Rusiya Federasiyası ən azından Cənubi Qafqazda daha bir müharibənin başlamamasına çalışır. Bu, bizim maraqlarımıza uyğun deyil.

Niyə Paşinyan birmənalı olmayan bəyanatlar verir, sülh və revanşistlər üçün oynayıb? Hər halda Ermənistanın baş naziri birtərəfli hər iki tərəfdən oynamaqlıdır. Siyasi reallıqlar, ölkədəki daxili siyasi vəziyyət, elitərin fikirləri ona qəti şəkildə bir mövqə tutmağa və ona möhkəm sadıq qalmağa və onu səsləndirməyə imkan vermir. Baxmayaraq ki, Paşinyan istəse ağıllı siyasətçi ola bilər.

Bir daha təkrar edirəm- Qarabağ məsələsindəki mövcud vəziyyət məsələnin yekun həllində bir fasilədir. Çünki tərəflərin mövqeləri bir-birinə ziddir. Ortaq bir dil tapmağın yolu çox çətinidir. Mən heç bir "partiya"ya aid deyiləm. Amma deməliyəm ki, həqiqət Azərbaycanın tərəfindədir. O, beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərini qoruyub saxlayır və Ermənistanı ərazi bütövlüyünün qarşılıqlı tanınması ilə sülh müqaviləsi bağlamağa dəvət edir. Kim məsələni necə qoysa da, Azərbaycanın mövqeyi sarsılmaz görünür. Beynəlxalq tanınmış sərhədləri üçün, ərazi bütövlüyünü bərpa etmək üçün siyasi, hərbi mübarizə aparır. Və Vladimir Putin bu barədə danışıq. Buna etiraz etmək mümkün deyil. Azərbaycanın bu məsələdəki mövqeyi tamamilə qalib gəlir, məntiqi baxımdan düzgün və obyektiv görünür.

Tərcümə - Elçin Bayramlı

“Dövlət başçısı İlham Əliyevin hər bir nitqi, yerli və xarici mətbuata müsahibələri real-lıqlarımızın təbliği ilə yanaşı, ölkə Prezidentinin natiqlik məharətini, zəngin diplomatik təcrübəsini, dünya miqyaslı siyasi lider obrazını, hər bir fikrini konkret faktlarla əsaslandırmaq bacarığını nümayiş etdirir. Bu baxımdan möhtərəm Prezidentimizin avqustun 14-də “CNN Türk” televiziya kanalına müsahibəsi mühüm məqamlarla, çağırışlarla diqqəti cəlb edir. Cənab İlham Əliyev sözügüdənlərindən müsahibədə telekanalın suallarını qalib ölkənin qalib Lideri kimi cavablandırdı.

Digər mühüm məqam isə odur ki, daim dövlətinin, xalqının sabahını düşünən, gələcəyə hesablanmış siyasəti, yeni təkmil islahatları ilə Azərbaycanı davamlı uğurlar qazandıran Prezidentin əldə olunan nailiyyətlərdən, dövlətimizin beynəlxalq hüquqa əsaslanan balanslaşdırılmış xarici siyasəti nəticəsində ayrı-ayrı ölkələrlə qurduğu əməkdaşlıq əlaqələrindən, postmüharibə dövrünün reallıqlarının gerçəkləşdirilməsi məqsədilə möhkəm hüquqi bazanın mövcudluğundan məmnunluğunun aydın ifadəsini yaradır. Əsas olan budur ki, Azərbaycan müstəqilliyinin 30-cu ildönümünü Prezident İlham Əliyevin qətiyyəti, ordumuzun rəşadəti, xalqımızın birliyi, həmrəyliyi sayəsində ərazi bütövlüyü təmin olunan, işğaldan azad edilən torpaqlarında üçrəngli bayrağı dalğalanan, 30 ilin işğalına 44 gündə son qoyan qalib ölkə kimi qeyd edəcək. Sözügedən müsahibə, ümumilikdə, Prezident İlham Əliyevin güclü, öz xalqını dərinləndirən, bütün qüvvə və bacarığını Azərbaycanı daha da qüdrətləndirməsinə, xalqımızın ən böyük arzularının gerçəkləşdirilməsinə sərf edən, bütöv bir millətin sevgi və böyük dəstəyini qazanmış Lider olduğunu təqdim edir. Möhtərəm Prezidentimiz bu etimadı, nüfuzu, inamı ölkəmizi güclü dövlətə çevirməklə, ərazi bütövlüyümüzü bərpa edib ümummilli lider Heydər Əliyevin vəsiyyətini, Azərbaycan xalqının bütün istək və arzularını gerçəkləşdirməklə qazanıb. Prezident İlham Əliyevin müsahibədə “Müharibənin ilk günlərində bəziləri düşünürdü ki, görünənlər dayanacaq, dayanmayacaqlar, dayandıracaq, dayandırmayacaqlar, İlham Əliyev sona qədər gedəcəkmi, getməyəcəkmi amma müharibə davam etdikcə hər kəs gördü ki, öldü var, döndü yoxdu sona qədər gedəcək” fikri bütün bu dediklərimizin ümumiləşdirilmiş ifadəsi, dövlət başçısının xarakterini, şəxsi keyfiyyətlərini, qətiyyətini, cəsaretini, vətənpərvərlik nümunəsini təqdim edən tezisdır. Bu fikirləri “İki sahil” qəzetinin baş redaktoru,

siyasi elmlər doktoru Vüqar Rəhimzadə SİA-ya açıqlamasında bildirib. V.Rəhimzadə qeyd edib ki, Azərbaycan işğalın davam etdiyi 30 ilə yaxın müddətdə sülh siyasətinə sadıqlıq nümayiş etdirərək bu gün artıq tarixə qovuşan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində aparılan danışıqların nəticə

verməsi üçün ciddi səylər göstərdi: “Amma dünyanın ikili standartlara əsaslanan siyasəti nəticəsində Ermənistanın müxtəlif bəhanələrlə danışıqlar prosesindən yayınması, hələdə məqamlarda tərbiyələr törətmək cəhdləri diqqətdən kənar qalmadı. Açıq-aydın göründü ki, Ermənistan münaqişənin həllində maraqlı deyil, yeni müharibə planları hazırlayır. 44 günlük Vətən müharibəsində Ermənistanın işğal altında olan ərazilərimizdə qurduğu istehkamları, havadarları tərəfindən, necə deyirlər, tərbiyədən-dırnağadək silahlandırılmasını gördükdə bunu bir daha təsdiqlədik. Himayədarlarının dəstəyi ilə danışıqları imitasiya naminə aparın, özü üçün vaxt qazanıb istehkamlar quran, silahlanan Ermənistan sonda Azərbaycan Ordusu tərəfindən necə diz çökdürüldüyünün şahidi oldu.

Dövlət başçısı İlham Əliyev “CNN Türk” televiziya kanalına müsahibəsində də diqqəti bu məqamlara, xüsusilə ATƏT-in Minsk qrupunun fəaliyyətinin nəticəsizliyinə yönəldərək bildirmişdir ki, son illər ərzində dəfələrlə demişdim ki, Azərbaycan xalqı bu vəziyyətlə heç vaxt barışmayacaq, nəyin bahasına olursa-olsun öz doğma torpaqlarını işğalçılardan azad edəcək və belə də oldu: “Dediym sözlər həyatda öz yerini tutdu və Azərbaycan Qurtuluş

savaşına başlayaraq öz tarixi torpaqlarını işğalçılardan azad etdi, tarixi ədaləti bərpa etdi, işğalçıları bizim torpaqlardan qovdu və öz ərazi bütövlüyünü bərpa etdi”.

Baş redaktor vurğulayıb ki, dünyaya 30 ilə yaxın müddətdə Ermənistanın beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini, BMT-nin məlum qətnamələrini necə kobud şəkildə pozmasına göz yumduğu kimi, 44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsində də erməni vəhşiliklərini görməzdən gəldi, işğalçıların dinc azərbaycanlı əhaliyə qarşı törətdikləri vandalizm aktlarına münasibətdə seyrçi mövqedə dayanmağa üstünlük verdi: “Döyüş meydanında məğlubiyyəti ilə barışmayan Ermənistan silahlı qüvvələrinin cəbhə xəttindən xeyli uzaqda yerləşən ərazilərimizi raketlə atəşə tutmaları, mülki şəxslərin ölümünə, yaralanmasına, böyük dağıntılara səbəb olan tərbiyələrinə biganə yanaşan dünya birliyi bununla 30 illik dövrdə ədaləti hansı

ta keçirilir. Birinci pilot layihə artıq gerçəkləşir. Zəngilan rayonunda 3 kəndi birləşdirən bir layihə bu ilin sonuna, gələn ilin əvvəlinə hazır olacaq”.

Baş redaktor qeyd edib ki, müsahibədə dövlət başçısı İlham Əliyevin diqqət göstərdiyi əsas məsələlərdən biri bu oldu ki, Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin imzalanması, Zəngəzur koridoru başda olmaqla kommunikasiyaların açılması, sərhədlərin demarkasiyası və delimitasiyası prosesinə və digər məsələlərin həllinə maneə törədən yeganə səbəb Ermənistanın ya buna hazır olmamasıdır, ya da bunun əleyhinə olmasıdır: “Dövlət başçısının da vurğuladığı kimi, Ermənistan ifrat millətçilik, türkofobiya, azərbaycanofobiya, islamofobiya o dərəcədə insanların və hakim dairələrin beynlərini zəhərləyib ki, onlar bunu istəsələr də, dilə gətirə bilmirlər. Çünki onların otuz il ərzindəki ideoloji sütunları, mifologiya

nistanda keçirilmiş son parlament seçkiləri bunu göstərdi. Belə olan halda, əlbəttə ki, Ermənistanı silahlandırmaq heç bir məntiqə sığmır”.

Baş redaktor problemlərin yəşənmasında dünyanın ikili siyasətinin əsas rol oynadığını ön çəkərək, hazırkı postmünaqişə dövründə də bunun şahidi olduğumuzu diqqətə çatdırıb: “Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Azərbaycanla danışıqlara hazır olduğunu, bununla yanaşı, ATƏT-in Minsk qrupundan təkliflər gözlədiklərini xüsusi vurğulamaqla məsələyə üçüncü dövlətin müdaxiləsinin hələ də gündəmdə olmasına aydınlıq gətirir. Sual olunur: 30 ildə konkret təklif ortaya qoymayan, hər zaman işğalçıya dəstək missiyasını yerinə yetirən, Azərbaycanın tarixi Zəfəri ilə vasitəçilik missiyası bitmiş hesab olunan ATƏT-in Minsk qrupu sülh müqaviləsinin imzalanması ilə bağlı hansı təkliflə çıxış edə bilər? Yəni Ermənistan üçün vaxt qazanıb onun silahlandırılmasına şərait yaratmaq istəyirlər? Görünür, İkinci Qarabağ savaşı hələ ki, hər kəs üçün dərs demədi. Azərbaycan belələrinə bu dərsi yənidən verməyə hazırdır”.

Vüqar Rəhimzadə diqqəti bir daha dövlət başçısı İlham Əliyevin müsahibəsində Azərbaycanın tarixi Zəfərini şərtləndirən amillərdən geniş bəhs edilməsinə yönəlmişdir. Bildirmişdir ki, bu gün dünyaya səslənən, Şuşa Bəyannaməsinin imzalanması ilə müttəfiqlik münasibətlərini Qarabağımızdan dünyaya bir mesaj kimi ünvanlayan Azərbaycan-Türkiyə dostluğu əbəddir, iki qardaş ölkə ən çətin məqamlarda daim bir-birinin yanındadır. “İkinci Qarabağ müharibəsində Azərbaycan xalqı gördü ki, onun əsl dostu, qardaşı kimdir. Azərbaycanın yanında olan ölkələr Türkiyə və Pakistan idi. Birliyimiz əbəddir. Yeni nəsillər, gənc nəsillər bu yolu davam etdirməlidir. Bu yol əbədi olmalıdır. Vətən müharibəsində Türkiyənin Azərbaycana siyasi və mənəvi dəstəyi, Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın dünyaya ünvanladığı “Azərbaycan təkdir” mesajı Zəfərimizə gədən yola işıq saldı. Bu gün isə Azərbaycan bütün varlığı ilə təbii fəlakətlərlə üz-üzə qalan qardaş Türkiyənin yanındadır. Hazırda dünya miqyasında Türkiyə ilə Azərbaycan qədr bir-birinə yaxın olan ikinci ölkə yoxdur. Bu birlik, həmrəylik, qardaşlıq sözdə deyil, əməldədir”. Baş redaktor bu ümumiləşdirməni aparıb ki, Azərbaycan Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin hər bir müsahibəsi istər 30 illik işğal, istər Vətən müharibəsi, istərsə də postmünaqişə dövrünün reallıqlarını öyrənmək üçün zəngin mənbədir.

Vüqar Rəhimzadə: Prezidentimizin hər bir müsahibəsi həqiqətlərimizin təbliği üçün zəngin mənbədir

meyarlarla qoruduğunu nümayiş etdirdi. Şəhər və kəndləri intensiv surətdə atəşə tutması, müharibə cinayətləri törətməsi Ermənistanın təcavüzkar dövlət olduğunu, onun hərbi-siyasi rəhbərliyinin beynəlxalq hüquqa sayğısız yanaşdığını, müharibə cinayətləri törətməsini işğalçılıq siyasətinin tərkib hissəsinə çevirdiyini təsdiqlədi”.

Vüqar Rəhimzadə bildirib ki, artıq bütün bunlar tarixə qovuşub: “Azərbaycan özünün çağaşa tarixində yeni səhifə açıb. İşğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə bərpa və quruculuq işləri həyata keçirilir. Bu torpaqlarda ermənilər tərəfindən bütün infrastrukturun dağıdılması və talan edilməsi, hazırda Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun bərpası və yənidən qurulması ilə bağlı gərgin iş aparılması, bu işlərin planlı şəkildə, maksimal sürətlə həyata keçirilməsi göz önündədir. Reallıqlar Ermənistanın dağıdıcı, Azərbaycanın isə qurucu, yaradıcı olduğunu təsdiq edir. Cənab İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, bərpa və yənidənqurma işlərinin başa çatdırılmasında əsas rəqib zamanıdır. Qayıdış üçün bizə zaman lazımdır. Çünki 30 il ərzində ermənilər o yerləri dağıdıblar və bu gün oranı bərpa etmək, əlbəttə ki, vaxt tələb edir. Lakin vətəndaşlarımızın ən qısa müddətdə qayıtmalarını təmin etmək üçün sistemli işlər həyata

darımadığına edildi. Erməni ordusunun “müzəffər ordu” olması 44 gün ərzində yerlə-yeksan edildi. 30 il ərzində özləri haqqında olmanın yalanlarını uydururdular. Dünyaya qəbul etməyə çalışırdılar ki, guya onların “müzəffər, yenilməz ordusu” var, erməni xalqı döyüşkən xalqdır. Bəs nə oldu? Bütün bu miflər darımadığına edildi”.

Hazırkı dövrün çağırışlarına, Azərbaycanın gözləntilərinə gəldikdə isə V. Rəhimzadə bildirib ki, üçtərəfli Bəyanatın bütün müddəalarının yerinə yetirilməsi üçün Rusiyadan gözləntilər böyükdür. Çünki bu üçtərəfli Bəyanatın imzalanmasında Rusiya vasitəçisi olmaqla yanaşı, iştirakçı tərəfdir. İstər 10 noyabr Bəyanatının, istərsə də 11 yanvar razılaşmasının icrası istiqamətində Rusiya konstruktiv addımlar atmalıdır. Rusiyanın Ermənistanı silahlandırması da gözləntilər sırasındadır. Əvvəldə də qeyd etdiyimiz kimi, Vətən müharibəsində Ermənistan silahlı qüvvələrinin məhv edilməsi və yaxud qənimət kimi götürülmüş hərbi texnikası, silah-sursatı bu kasıb ölkənin himayədarları tərəfindən silahlandırılması aydınlıq gətirdi. Prezident İlham Əliyevin də müsahibəsində qeyd etdiyi kimi, müharibə başa çatıb. Yeni, erməni xalqı da bu vəziyyətlə barışıb. Erməni rəhbərliyi də məğlubiyyətlə barışıb və Ermə-

“Cənab Prezident Azərbaycan Respublikasının Prezidenti olmaqla bərabər, nəinki bütün Azərbaycan xalqının hətta bütün türk dünyasının könlündə taxt qurmuş, xüsusi yeri olan, güclü və qüvvətli iradəyə sahib dövlət xadimi, dünyada tanınan dəyər verilən, dünyaya mövqeyində öz sözü olan görkəmli şəxsiyyətdir”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında deputat Ramil Həsən deyib. Onun sözlərinə görə, şübhəsiz ki, Azərbaycan Prezidentinin Türkiyənin CNN kanalına verdiyi müsahibəsində “bəziləri düşünürdü ki, görünənlər dayanacaq, dayanmayacaqlar, dayandıracaq, dayandırmayacaqlar, İlham Əliyev sona qədər gedəcəkmi, getməyəcəkmi amma müharibə davam etdikcə hər kəs gördü ki, öldü var, döndü yoxdu sona qədər gedəcək” ifadə etdiyi fikirlərin hər birisi əslinə qalsa, bir şeyin təzahürüdür və önəmli bir faktı ortaya qoyur ki, cənab Prezident və zəfər çaldığımız İkinci Qarabağ savaşına nə qədər təzyiq göstərən, çətinlik yaradan

“Cənab Prezident bu xəbərdarlığı edərək, hər kəsi ayıq-sayıq olmağa...”

qüvvələr və güclər olub: “Bizim üçün fəxredici, qürurverici amil bundan ibarətdir ki, bütün bu təzyiqlərə, bütün bu çətinliklərə baxmayaraq ölkə rəhbəri öz mövqeyindən dönməyib və başqa ölkələrdən fərqli olaraq hər hansı bir ölkənin dostu olmadığımızı, hər hansı bir dövlətin siyasətinə xidmət etmədiyimizi, yalnız öz xalqının milli maraqlarını

qoruyan bir lider kimi sona qədər mübarizə aparmaq qabiliyyətində olduğunu bütün dünyaya bəyan etmişdir. Görmüş olduğu və həyata keçirmiş olduğu konkret addımlarla, tarixi missiya ilə bunu bir daha bütün dünyaya göstərmiş oldu ki, heç bir güc Azərbaycan Prezidentini milli yoldan, milli davadan, ölkəsinin milli maraqlarını qorumaqdan döndərə bilməyib və bilməyəcək”.

Deputat fikirlərinə davam edərək həmçinin qeyd edib ki, cənab Prezident müsahibəsində vurğuladı ki, biz Azərbaycan və Türkiyə prezidentləri olaraq 18 ildir ki, ölkələrimizin bilavasitə mövqelərini ifadə edən, iki qardaş dövlətin birgə və bərabər fəaliyyət göstərən siyasət yürüdüürük: “Biz bunun bu gün ən yüksək nöqtəsi olan Şuşa bəyanna-

məsinə gətirib çıxartmışıq. Vətən müharibəsində və ondan sonra da bütün dünya bir daha gördü ki, Azərbaycan və Türkiyə iki qardaş dövlət eyni millətə mənsub olan insanlar olaraq nə qədər bir-birilərinə bağlıdır. Cənab Prezident həmçinin bunun da xəbərdarlığını etdi ki, aramızda girməyə çalışacaq, provokativ addımlar atmağa çalışacaq. Əslində cənab Prezident bu xəbərdarlığı edərək, hər kəsi ayıq-sayıq olmağa, ölkələrimiz arasındakı milli münasibətlərə zərər verəcək güc və qüvvələrə əsla alət olmamağa, ölkə rəhbəri cənab Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan və Türkiyə strateji müttəfiqlik münasibətlərinin yüksələn xətti inkişafında atdığı liderlik xarakterinə rəhbərliyinə uyğun olaraq bütün prosesləri izləməyə çağırılmışdır. Eyni zamanda bu istiqamətdə gələcək nəsillərin də üzərinə çox böyük bir məsuliyyət olduğunu da vurğulamışdır”.

Arzu Qurbanzadə

“Son illərdə yarım sintetik və sintetik uyşdurucu maddələrin, narkotik vasitələrin belə tez və geniş yayılması gözlənilən hal idi. Çünki, uzun müddət bununla bağlı ictimai xadimlər, jurnalistlər hətta sonralar bloggerlər də materiallar, həyəcan siqnalları çalan müxtəlif videolarla çıxış edirdilər. Amma təəssüflər olsun ki, nə cəmiyyət, nə əlaqədar dövlət orqanları buna o qədər də əhəmiyyət vermirdilər”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında analitik-ekspert, yazıçı-kulturoloq Aydın Xan Əbilov deyib.

Onun sözlərinə görə, bütün dünyada olduğu kimi Azərbaycanda da son illər daha çox sintetik, tez əldə edilən müxtəlif kimyəvi vasitələrin birləşməsindən ibarət olan “şüşə patı” adlandırılan maddənin yayılması başa düşülür: “Birincisi, bunlar çox ucuz başa gəlir. Bunun üçün nə böyük bir fabriklər yaratmaq lazımdır, nə də çətinə kimi təbii uyşdurucu bitkilərdə olduğu kimi xidmət etmək, 6 ay yetişdirmək lazımdır. İnternetdən sirrini öyrənməklə bir neçə kimyəvi maddə və yaxud aptekdə satılan dərmanların birləşməsindən ibarət belə sintetik uyşdurucular hazırlanır və bu da tez öz alıcısını tapa bilir. Çünki ucuzdur, heç kim onun üçün əziyyət çəkmir və ən əsası da son illərin baş verən hadisələri insanlarda bunlara aludəçilik yaradır”.

Yazıçı-kulturoloq əlavə edib ki, pandemiya, koronavirus, karantin qadağaları, bir çox yerlərdə iş yerlərinin bağlanması, müharibə və müharibədən sonrakı fəsadlar, işsizlik və ən əsası da gənclərin işləmək, fiziki əmək məşğul olmaq istəmələri ona gətirib çıxarır ki, onlar hardasa müxtəlif yollarla zövq almaq istəyirlər: “Bütün dünyada olduğu kimi Azərbaycanda da bu belədir. Azərbaycan dünyanın bir hissəsidir. Mümkün deyil ki, dünyada baş verən hadisələr Azərbaycanda baş verməsin. Kütləvi informasiya vasitələrində azad seks, sərbəst həyat, liberal və meşşan həyat tərzinin təbliği buna gətirib çıxarır və biz bunu gözləyirdik, dəfələrlə bu barədə

Gələcəyimizə ən böyük təhlükə: narkotik

demışdik. Vaxtilə “kley” iyləyən yeniyetmələr, daha sonra tablet atan gənclər indiki patı, uyşdurucu maddələrdən istifadə edən cavanlara çevriliblər. Bundan sonra bizi nələr gözləyir, onu bir Allah bilir.

Fikir verin gənclərimizin çoxu işsiz, oturaq işdə işləyirlər və yaxud da hərəkətsizlik, heç bir hərəkətin olmaması, öz bədənlerini gündəlik fiziki gərginliyə salmamaları, idman və digər eyləncə yerlərinin öz asudə vaxtını səmərəli keçirə biləcəyi yerlərinin bağlanması, həyatda motivasiyanın olmaması onlarda tez zövq almaq, keif etmək patı vasitəsilə yalandan özləri üçün cənnət yaratmaq ideyasını yaradır. Bu baxımdan da insanlar, xüsusən də gənclərimiz patı kimi sintetik uyşduruculara meyl göstərirlər. Digər tərəfdən həmin patını istehsal edən, həmin patının satışını təşkil edən, həmin patının satışına icazə verən hüquq mühafizə orqanlarının bezi əli əyri nümayəndələri, memurlar, iş adamlarını da unutmamalıyıq. Narkotacir və narkosəbəkə sahiblərinin marağında var ki, nə qədər çox insan onların istehsal etdiyi, ölkəyə gətirdikləri və satdıqları bu sintetik və yaxud təbii narkotik maddələrdən istifadə etsə, onların xəzinəsi bir o qədər artır və onlar bir o qədər varlırlar. Çox təəssüf ki, hər yerdə bu xəbərləri biz alırıq. Rayonların müxtəlif yerlərində ya icra başçılarının müavinləri, ya icra başçılarının özlərinin övladlarının, məmur balalarının da bu sintetik və təbii uyşdurucu maddələrin satışında iştirak etdikləri, hətta bir çox digər bu işlərə cavabdeh olan şəxslərin də övladlarının bu işdə əli olduğu haqqında məlumatlar alırıq. Bunları yayan jurnalistlər həbs olunur, bunları ifşa edən jurnalistlərin özlərini narkoman, rüşvətxor çıxardıb həbs edirlər. Amma qanunsuzluğu edən insanlar sadəcə

at oynadırlar. Cəmiyyət və dövlət qurumları belə insanlara qarşı çox sərt olmalıdır və karantin, pandemiya əlbəttə ki, bu məsələləri bir az da gücləndirdi”.

Aydın Xan Əbilov sözlərinə belə davam edib: “Bir insanın ki, motivasiyası yoxdur, bir insan ki, işsizdir, ata-ana onu güc bəla ilə evləndirir və iki aydan sonra boşanma baş verir. Bu tip insanın həyatda heç bir marağı yoxdur, başı məhkəmələrə qarışır. Əlbəttə bu belə zərərli vərdişlərə qoşulacaq, ya narkotika satacaq, ya narkotika istifadəçisi olub öz həyatını məhv edib və digərlərinin də həyatını məhv edəcək.

Son günlər bir neçə yerdə uşaqların yeniyetmələrə patının havayı paylaşması ilə bağlı faktlar gəlir. Şəhərdə, ölkədə bu qədər güvənlik kameraları, bütün evlərdən tutmuş, yaşayış binalarından tutmuş, küçələrdən tutmuş, banklardan tutmuş, hətta

avtobuslara qədər bu qədər güvənlik kameraları olduğu bir vaxtda bu insanlar necə patı sata bilirlər?! Bu insanlar necə narkotik maddələri uşaqlarımıza sırıya bilirlər?! Fikirləşirəm ki, bununla bağlı inzibati xətlər, ümumiyyətlə aradan qaldırılmalıdır, cinayət məəcəsinə xüsusi bəndlər salınmalıdır və belə insanlar o dəqiqə güllələnməlidir. Bəli, Azərbaycanda güllələnmə yoxdur. Amma polisə müqavimət zamanı polisin silahlardan istifadə etmək hüququ var və o dəqiqə bu insanlar güllələnməlidir ki, digərlərinin də gözü qorxsun, yoxsa bizi çox böyük problemlər gözləyir.

Son illər evlənlərin 90 faizi boşanma ilə nəticələnir. Evlənlərin 80 faizi təbii yolla uşaq dünyaya gətirə bilmir və yaxud oğlanlarımız qısırdır, normal uşaq atası ola bilmirlər və digər problemlər hamısı məhz bununla bağlıdır. Üstəlik, yalnız patı, sintetik maddələr deyil, məsələn tez hazırlanan yeməklərdən tutmuş energetik içkilərə qədər, bütün məmulatlarından tutmuş spirtli içkilərə qədər bizim gənclərimizin, cavanlarımızın, gələcək nəsəlimizin həyatını məhv edir. Bunlar bir-biri ilə bağlı olan məsələlərdir. Energetik içki içən yeniyetmə uşaq valideyn sabah əlbəttə ki, patıya da, digər uyşdurucu maddələrə də keçər. Ona görə də cəmiyyət və dövlət bununla bağlı sərt mübarizə apar-

malıdır və bu sərt mübarizənin biz nəticələrini görməliyik. Düzdür, bir, iki nəfər tutmaqla bu məsələ həll olunmur. Bəli, Daxili İşlər Nazirliyinin Narkotiklərə Qarşı Mübarizə İdarəsi çox böyük fəaliyyət göstərir. Amma yalnız polisin və aidiyyəti hüquq-mühafizə orqanlarının gücü ilə bu məsələni həll etmək mümkün deyil. Cəmiyyət, valideynlər insanlar, kütləvi informasiya vasitələri, ictimai fəallar, ictimai sektor, ictimai liderlər birləşsə, bu problemi tezliklə adlaya bilərik. Əvvəllər kley iyləyən uşaqlar, və yaxud tablet qəbul edən gənclər necə sıradan çıxdı?! Bu mərhələni də biz keçəcəyik. Sadəcə bir iradə, bir güc, bir ictimai müqavimət və ictimai qınaq lazımdır ki, bu problem həll olunsun”.

Məsələ ilə bağlı sosioloq Lələ Mehralı da münasibət bildirib:

“Məsələ belədir ki, əsasən kimsə pis bir vərdişə aludə olduqda bunu daha çox bekarçılıq, pulsuzluq, sosial problem və işsizliklə əlaqələndirirlər. Biz o qədər sosial problemlərin içində böyüyən nəsəl olmuşuq ki, amma narkotik aludəçilərinin içində bizim nəsiləndən olan çox az insan var. Onların əksəriyyəti 20+ yaş qrupuna daxil olan gənclərdir. Onlar o qədər bolluq-bərəkət

İçində yaşamağa öyrəşiblər ki, əllərini atdığı hər şeyə nail olub və hərşeyə təmin olunublar. Onlar çətinlik görməyiblər və onlar üçün həzzin müxtəlif variantlarını

axtarmaq adət halını alıb. Odur ki, mən bunu tamamilə keif və damaqla əlaqələndirirəm.

Demək istədiyim odur ki, burada karantinın heç bir rolu yoxdur. İnsan çətin vəziyyətə düşdükdə, daha çox sabahını düşünür ki, sabaha 5 manat pul ayırım qoyum. Yeni, insanlar karantin rejimində bunu düşünməlidir, narkomanlığı yox. Təbii ki, söhbət normal insandan gedir. Karantin rejimi insanları niyə narkoman etməlidir?! Bunun karantin rejimi ilə heç bir əlaqəsi yoxdur. Bu, tamamilə zövq və həzz məsələsidir”.

Ayşən Vəli

Mixail Finkel: “Bu nə deməkdir? İlk növbədə nəhəng narkotrafik işə düşəcək, qətlər, qanunsuz silah ticarəti və oradan bütün dünyaya saçacaq terror aksiyaları...”

İsrailin nüfuzlu otrodoksal rəvvini, jurnalist və hüquqşünas, beynəlxalq hüquq və siyasət üzrə tanınmış mütəxəssis, politoloji və dini məsələlər üzrə şərhçi Mixail Finkel Əfqanıstanda hakimiyyət çevrilişi, Taliban hərəkatının ölkəyə daxil olaraq “Əfqanıstan İslam Əmirliyi” yaratması addımlarını şərh edib.

SİA-ya eksklüziv açıqlama verən Mixail Finkel mövzu ilə bağlı şərhində əsasən, ABŞ-ın Talibanın Əfqanıstanda hakimiyyətə gəlməsində əsas suçlu olmasına istehzalı eynam vurub və bənzər hadisələrin daha əvvəllər də baş verdiyini xatırladıb, hadisələrin haraya doğru inkişaf edəcəyini proqnozlaşdırıb.

“Karter şah Pəhləvini ataraq İrandan qaçdı və gözəl, inkişaf edən dövləti tələyin acı hökmünə buraxdı, dini fanatiklərin əlində qoydu, bu gün biz eyni davranışı Bayden tərəfindən Əfqanıstanda müşahidə edirik”

İsraili analitikdən Talibanla bağlı şok proqnozlar

SİTAT: “Əgər biz xatırlayaısaq ki, ABŞ-ın “demokratik” prezidenti Conni Karter 1979-cu ildə özünü necə aparıb və eyni addımı hazırda ABŞ-ın “demokratik” prezidenti Co Bayden də təkrarlayır, bu zaman həmin davranışların ideintik olması qənaətinə gələrik. Karter şah Pəhləvini ataraq İrandan qaçdı və gözəl, inkişaf edən dövləti tələyin acı hökmünə buraxdı, dini fanatiklərin əlində qoydu, bu gün biz eyni davranışı Bayden tərəfindən Əfqanıstanda müşahidə edirik. Respublikaçılar hakimiyyətdə olarkən, 11 sentyabr terror hadisələrindən sonra kiçik Corc Buş ordunu Əfqanıstanı yürütdü və bu torpaqlara 2001-ci ildən nəzarət etməyə başladı. Amerikalılar orada olarkən, Taliban yox idi. Nə orta əsr qanunları, nə vəhşiliklər, nə də qorxu yaradan ordu da mövcud deyildi”.

“Boris Conson Əfqanıstanı ingilis ordusunu göndərməyə hazırlaşır və biz görəcəyik ki, dünyada sağ meyilli siyasətçilər koalisiyada toplaşacaqlar”

“İndi isə Bayden quyruğunu qatlayaraq qaçdı. Diplomatlara və s. adamları təxliyyə etdirdi, nəticədə dövlət Talibanla verildi. Bu nə deməkdir? İlk növbədə nəhəng narkotrafik işə düşəcək, qətlər, qanunsuz silah ticarəti və oradan bütün dünyaya saçacaq terror aksiyaları... Yeni situasiya ağırdır”, deyən Finkel məsələnin digər tərəfinə də toxunub və Böyük Britaniyanın hadisələr çərçivəsindəki addımlarını şərh edib. SİTAT: “Bunu Böyük Britaniyanın ağıllı, iradəli və güclü baş naziri Boris Conson anlayır. Artıq o, Əfqanıstanı ingilis ordusunu göndərməyə hazırlaşır və biz görəcəyik ki, dünyada sağ meyilli siyasətçilər koalisiyada toplaşacaqlar”.

“Onların ideologiyaları məhz bundan ibarətdir - böyük hesabla luzorluq və xəyanət”

Mixail Finkel liberalların bacarıqsız və

satqın olduqlarını bildirib, onların hər zaman onlara inanaları yarı yolda qoyub-qaçdıqlarını iddia edib. SİTAT: “Lakin liberallar - Bayden, Kanadanın baş naziri Trüdo, Almaniyanın kansleri Merkel kimi solçular heç nə etməyəcəklər. Onlar, sadəcə, çox gözəl şəkildə qaçmağı bacarırlar. Döyüşməyi, problemləri həll etmək onların işi deyil, çünki hər biri zəfildirlər. Onların ideologiyaları məhz bundan ibarətdir - böyük hesabla luzorluq və xəyanət”.

Finkel ABŞ-da respublikaçıların iqtidarda olmamasından təəssüf hissi keçirdiyini ifadə edib və demokratların sözügedən regionda çox ciddi səhvlərə yol verdiklərini bildirib. Nəticədə Talibanın nə qədər təhlükə saçacaqları barədə də proqnozlarını verən İsrail politoloqu bildirib ki, bu təhlükədən bir çox ölkələr fəsadlar ala biləcəklər. SİTAT: “Çox heyif ki, Tramp hakimiyyətdə deyil. O, heç vaxt belə addım atmazdı. Bu, hər kəs üçün təhlükə və faciədir - həm Əfqanıstan üçün, həm Özbəkistan üçün, həm Tacikistan üçün. Bu, Rusiya üçün, Yaxın Şərq üçün dəhşətli təhlükədir. Burada hər hansı bir yaxşı şeydən danışmaq olmaz. Talibanlarla qarşı-qarşıya dayanacaq yeganə tərəf Rusiya olacaq. Əbəz deyil ki, Rusiya öz mövqelərini Özbəkistanda, Tacikistanda gücləndirir və kardonlar düzür. Görək, İngiltərə bu məsələdə özünü necə aparacaq”.

Rövşən RƏSULOĞ

Səsi ilə ürəkləri fəth edən Müslüm Maqomayev

Dünyanı mahnıları ilə gözən və hər bir ifasında Azərbaycanı, onun gözəlliyini vəf edən Müslüm Maqomayev bir ömür yolunda böyük bir sənətkar ömrü yaşadı. Mahnıları ilə, Azərbaycanı eldən-ədə tanıması ilə. Hansı ölkədə olmasından asılı olmayaraq, böyük sevgi ilə Azərbaycandan söz açdı. Ey əziz anam, Azərbaycan! - deyərək, onu qucağında bəsləyən vətəni ulvi hissələri ilə dünyaya təqdim edəndə bir övlad sevgisini ifadə etmiş oldu.

Böyük musiqiçi idi Müslüm Maqomayev. Dildən-dilə düşərək, dünyanı klassik musiqisi ilə gözən sənətkar sanki ifası ilə bəşəriyyətin dilində danışmağı bacarırdı. Tərcüməyə ehtiyac olmadan qitələrə yol açan musiqisində insanları sanki biri-birinə yaxınlaşdırdı. Sərhədsiz musiqi dünyası ilə böyük bir məktəb yaratmış oldu. Bu məktəbdən çoxları keçdi, ona bənzəmək istədilər də. Amma Müslüm ola bilmədilər. Təkrarsız Müslüm Maqomayev. Onu bizdən çox da uzun olmayan bir zaman məsafəsi ayırsa da bu cismani yoxluq ruhi dünyalara bir soyuqluq gətirməmişdir. İstər ifası, istərsə də tərcüməyi-halı ilə nümunəvi bir ömür yaşadı. Onun keçdiyi şəərəli ömür yolunun səhifələri zəngin və oxunaqlıdır.

1942-ci ildə Bakı şəhərində dünyaya göz açan dünya şöhrətli müğənni Müslüm Maqomayev gənclik illərini Bakıda keçirib. İlk dəfə olaraq, 14 yaşında ikən Dənizçilər klubunda çıxış edib. Qeyri-adi istedadı malik olan M.Maqomayev 19 yaşında Helsinkidə gənclər festivalında, 1963-cü ildə Moskvada keçirilən Azərbaycan mədəniyyəti günlərində uğurlu çıxışları ilə şöhrət qazanıb. 1960-cı illərdə Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının solisti olub. Onun ən böyük arzularından biri İtaliyada təhsil almaq idi. Nəhayət, həmin gün yetişir və gənc Müslüm Azərbaycan Opera və Balet Teatrı tərəfindən "La Skala" teatrına təcrübə toplamağa göndərilir. O, hələ uşaqlıqdan Mattia Battistini, Enriko Karuzo, Mario del Monaco, Tinna Ruffo kimi italyan klassiklərinin qramplastinkaları ilə maraqlanırdı, onlardan qiymətli vokal dərsləri alırdı.

O, gənclik xəyallarını gerçəkləşdirib və ona Çenarro Barro, Enriko Pyatsa kimi canlı korifeylərdən dərslər almaq istəmişdi. 1950-ci illərin axırlarında, yeniyetməlik və ilk gənclik illərində Bakı məhəllələrindən birindəki həyətlərində, dostlarının arasında oxuyardı. Bakıda tayı-bərabəri olmayan bu bariton səsi eşidən hər kəs istər-istəməz ona diqqət kəsilir, bu səsin səhrindən çıxma bilmirdi. M.Maqomayevin nadir səsi, qeyri-adi istedadı təbii ki, Azərbaycanın musiqi ictimaiyyətinin diqqətini də cəlb etmiş və məşhur dirijor və bəstəkar Niyazi ilə sıx təmasda olmuşdu. O, dövrünün təcürübəli pedaqoqlarından dərslər almış, və beləliklə, dünya şöhrətli bir ifaçıya çevrilmişdir.

1966-cı ildə Parisin "Olimpiya" konsert salonunda ilk konsertini verir. İki il sonra 1968-ci ildə Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasını bitirir və 1969-cu ildə Sopotda keçirilən Beynəlxalq Mahnı Festivalında ilk mükafatını alır. 1975-ci ildə "Azərbaycan Dövlət Estrada-Simfonik Orkestri"nin bədii rəhbəri təyin edilib. Bu orkestrlə Sovet İttifaqının bir sıra şəhərləri ilə yanaşı Fransa, Bolqarıstan, Polşa, Finlandiya, Kanada və İranda konsertlər verir. 1970-ci illərdən həyatını estrada ilə bağlayıb və görülməmiş populyarlıq qazanıb. Keçmiş SSRİ-nin hər yerində çıxışlar edib, stadionlarda konsertlər verib, televiziya onun konsertlərinə geniş yer ayırıb, qramofon valları böyük tirajla buraxılırdı.

M.Maqomayevin sonrakı yaradıcılıq fəaliyyəti Moskva şəhəri ilə bağlıdır. Müslümün fitri istedadı burada çiçəklənməyə başlayır və

öz bəhrəsini bir sıra mahnıların ifasında görür. Moskvanın görkəmli bəstəkar-nəğməkarları Müslümün səsinə uyğun olan xüsusi mahnılar bəstələməyə başlanılır. Bunların sırasında "Buhenvald harayı", "Ruslar müharibə istəyirmi?" mahnıları, rus xalq mahnılarından: "Piter boyunca", "Mənim atlarım", italyan mahnılarından: "Luçiya", "Sorento" və s. xüsusi yer tutur. Bununla yanaşı, onun repertuarında Azərbaycan mövzusu da öz əksini tapır. Bunlardan Ü.Hacıbəyovun iki romansı - "Sənsiz", "Sevgili canan", həm də babası M.Maqomayevin "Şah İsmayıl" operasından Şah İsmayılın ariyasıdır. Ənənəyə sadıq qalaraq, M.Maqomayev öz bacarığını bəstəkarlıq sahəsində də müvəffəqiyyətlə sınaırdı. Bəstələdiyi mahnıların sırasında "Ey əziz anam, Azərbaycan!" öz layiqli yerini tutur. Bildiyimiz kimi, o, konsertlərinin əvvəlində və sonunda, o daima bu mahnını qüvvətli səslə və qüdrət hissi ilə ifa edirdi, bu da dinləyicilərdə böyük qürur doğurdu. Ötən əsrin 80-ci illərdə kinoda ölməz Nizami rolunda çəkilməyə təkliflər alır və onları qəbul edir. Beləliklə, Nizami obrazını özünəməxsus bir tərzdə oynayır və böyük müvəffəqiyyət qazanır.

Onun keçdiyi zəngin yaradıcılıq yolu dövlət tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. Yaradıcılıq fəaliyyətinə görə, SSRİ və Azərbaycanın ən yüksək ad və ordenlərinə layiq görüldü. Qırmızı Əmək Bayrağı Ordeni, Azərbaycan Respublikasının xalq artisti, SSRİ xalq artisti, Xalqlar Dostluğu Ordeni, "Şöhrət" ordeni və "İstiqlal" ordeni ilə təltif olunur. 1971-ci ildə haqqında "Oxuyur Müslüm Maqomayev" adlı film-konsert çəkilmişdir. Bütün bunlarla yanaşı, müğənni SSRİ Qırmızı Əmək Bayrağı və Xalqlar Dostluğu ordenləri ilə təltif edilmiş, SSRİ-nin xalq artisti adını almışdır. Böyük musiqiçinin sənət dünyasına musiqi duyumu yüksək olan dinləyicilər müraciət edərək, sözün əsl mənasında ölməz musiqiçi olan M.Maqomayevin ifasında gözəl musiqi əsərlərini dinləyirlər. Hər zaman yaddaşlarda, qəlblərdə yaşayan böyük musiqiçi böyük səs xəzinəsini bizlərə bəxş etmişdir.

Zümrüd BAYRAMOVA

Azərbaycanda koronavirus pandemiyasına qarşı ciddi qabaqalayıcı tədbirlər görülməsinə baxmayaraq, bu gün yoluxma sayında artım ciddi narahatçılığa səbəb olub. Bir müddət əvvəl yoluxma sayında iki rəqəmlinin olması xəstəliklərin sayının aşağı düşməsinə özündə ehtiva edirdi. Çox keçmədi ki, iki rəqəmlilər üç, bu gün isə dörd rəqəmlilərə müasayət olunur. Əlbəttə ki, bu rəqəmlər hər bir vətəndaşda məsuliyyət hissini artırmalıdır. Bir müddət əvvəl karantin rejiminin yumşaldılması və qadağaların götürülməsi, açıq havada maska rejiminin ləğvi, restoran və ticarət obyektlərinin, metronun açılması və s. yoluxma sayında ciddi dəyişikliyə səbəb oldu. Sosial məsafənin gözlənilməsi, gigenik qaydalara əməl olunma, maska taxılması və ən nəhayət, vaksinasia bu günün vətəndaş məsuliyyətdir.

Azərbaycanda həyata keçirilən bütün tədbirlər kimi, COVID-19-dan qorunmaq üçün vaksinasia prosesi uğurla davam etdirilir. Azərbaycanda koronavirus

"Prezidentin müsahibəsi ictimai-siyasi fikirdə geniş rezonans doğurub"

"Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev "CNN Türk" televiziya kanalına müsahibəsi ictimai-siyasi fikirdə geniş rezonans doğurub. Bu da ondan irəliləyir ki, ənənəvi olaraq, cənab Prezident bu dəfə də gündəmdə olan bir çox məsələlərə aydınlıq gətirib, bu məsələlər kontekstində Azərbaycan dövlətinin qəti mövqeyini ortaya qoyub, region dövlətlərinə öz konkret mesajlarını verib. Lakin bu mesajların hamısı ya birbaşa, ya da dolayısı ilə Ermənistanın son günlər intensivləşən aqressiyası, revanşist hərəkatları, sərhəddə təxribat əməlləri ilə bağlı olduğundan mən müsahibədə ermənilərə verilən mesajlar üzərində dayanmaq istəyirəm". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında deputat Əziz Ələkbərli deyib.

Onun sözlərinə görə, birincisi, cənab Prezident bir daha ermənilərə xatırlatdı ki, 30 illik mənasız danışıqlar nəticəsində səbri tükənmiş Azərbaycan öz suveren ərazilərini işğalçılardan əbədi olaraq azad etmişdir və bu prosesin geri dönməsi yoxdur: "Yaxşı olar ki, bunu ermənilər də, onların havadarları da birdəfəlik başa düşsünlər və öz revanşist düşüncələrindən imtina etsinlər, Azərbaycanın sülh müqaviləsi imzalamaq təklifini dəyərləndirsinlər, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanısinlər, sərhədlərin delimitasiyası prosesi başlasın. Əgər, Ermənistan buna hazır deyilsə və ya əleyhinədirsə, bunun nəticəsinə qatılmalı olacaqlar və bu, Ermənistan üçün ciddi peşmançılıqlarla nəticələncəkdir. Cənab Prezident bildirdi ki, ermənilər elə hesab etməsin ki, Azərbaycanın kompromis təklifi masa üzərində əbədi saxlayacaq. Biz bu təklifimizi geri çəkmə və öz siyasətimizə Ermənistanın bizə qarşı düşmənçilik siyasətinə uyğun şəkildə yenidən baxa bilərik. İkincisi, Cənab Prezident qəti şəkildə elan etdi ki, "Azərbaycan öz ayrılmaz hissəsi olan Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə dəmir yolu ilə birləşəcək. Eyni zamanda, biz tələb edirik ki, avtomobil yolu da çəkilsin - Ermənistanın nəzarəti altında olan Qərbi Zəngəzur ərazisində, Mehri bölgəsində. Çünki bu da mütləq lazımdır". Əlbəttə, bu, Azərbaycan vətəndaşının təhlükəsizliyi baxımından da vacibdir, biz dəmir yolunu Meğridən, avtomobil yolunu başqa bir yerdən, məsələn, Gorusdan çəkib, iki ayrı-ayrı yolun təhlükəsizliyi problemi ilə üz-üzə qala bilmərik. Erməni indidən çalışır ki, bizi gələcəkdə belə bir problemə özündən asılı vəziyyətdə saxlasın, lakin təbii ki, Azərbaycan buna gedə bilməz. Ona görə də Cənab Prezidentin "Zəngəzur dəhlizinin tam fəaliyyəti üçün həm dəmir yolu, həm avtomobil yolu olmalıdır", - tələbinin alternativini yoxdur".

Deputat fikirlərinə davam edərək həmçinin qeyd edib ki, üçüncüsü, Cənab Prezident Rusiyanın sülhməramlı qüvvələrinin nəzarətində olan ərazilərə Ermənistandan silahların və hərbiçilərin daşınmasına da: "Bu, 10 noyabr üçtərəfli Bəyanatına ziddir", - deyərək öz qəti etirazını bildirdi, buna son qoyulmasını tələb etdi: "Əgər, Ermənistan yeni müharibəyə hazırlaşsın, Azərbaycanın da önleyici tədbirlər görəcəyi barədə xəbərdarlıq etdi. Cənab Prezidentin: "Əgər yenə də erməni faşizmi baş qaldırmağa cəhd belə göstərsə, biz onun başını bir daha əzəcəyik", - fikri elə hesab edirik ki, təkcə xəbərdarlıq yox, Ermənistanın başı üzərinə yenidən qaldırılmış dəmir yumruqdur və ermənilər bunun nəticəsi barədə yaxşı düşünməlidirlər. Cənab Prezidentin müsahibəsində diqqət çəkən dördüncü məsələ Qarabağda hələ də yaşamaqda davam edən ermənilər barədə dediyi "onları biz yolunu azmış Azərbaycan vətəndaşları sayırıq", - fikridir. Bu, tarixə qızıl hərflərlə yazılacaq sözlərdir. Əlbəttə, onillər boyu Azərbaycanda barınan, sonra da separatçılığa yuvarlanıb, Azərbaycana qarşı hərbi və dövlət cinayət törədən həmin ermənilər bundan artığını haqq etmir. Əgər onlar Azərbaycanda qalıb yaşamaq istəyirlərsə, bu gündən öz mövqelərini təyin etməli, Azərbaycan cəmiyyətinə inteqrə olunmalı və Azərbaycan dövlətindən, Azərbaycan xalqından əfv diləməlidirlər. Azərbaycan dövləti onlara bu şans vermək barədə düşünə bilər, yoxsa ki, Azərbaycana qarşı düşmən münasibətdə qalmaqda davam edəcəklərsə, təbii ki, Azərbaycan xalqının da onlarla bir arada yaşamağa ürəyi getmir.

Cənab Prezident müsahibəsində Rusiya və İranda bağlı da öz mesajlarını verdi, bölgədə dayanıqlı sülhün olması üçün Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan arasındakı üçtərəfli Bəyanatın bütün müddəalarının həyata keçirilməsi zərurətini bir daha xatırlatdı, Rusiyanın bölgənin təhlükəsizliyi üçün öz səylərini əsirgəməyəcəyinə ümidini ifadə etdi. Rusiyanın Ermənistanı silahlandırmaq təşəbbüsünü isə məntiqlənən kənar hesab etdiyini bildirdi: "Görünür, İkinci Qarabağ savaşı hələ ki, hər kəs üçün dərs olmadı. Əgər belədirsə, biz dərsini yenidən verməyə hazırıq. Ona görə biz ümid edirik ki, Rusiya Ermənistanı silahlandırmayacaq". Oxşar mesaj İrana da verildi, Cənab Prezident ümidvar olduğunu bildirdi ki, İranın yeni rəhbərliyi Ermənistan-Azərbaycan münasibətləri ilə bağlı öz aydın siyasətini ortaya qoyacaqdır".

Arzu Qurbanzadə

Vaksinasia prosesində aktivliyimiz zəruridir

əleyhinə vaksinasia prosesinə 2021-ci il yanvarın 18-də başlanılıb. Bu proses 2021-2022-ci illər üçün təsdiqlənmiş Vaksinasia Strategiyası çərçivəsində aparılır. Vaksinasia zamanı "CoronaVac", "Vaxzevria", "Sputnic V", "Pfizer", "Sinovac" kimi peyvəndləri istifadə edilir. Hər günün heç də xoşa gəlməyən real mənzərəsi, statistik göstəriciləri vaksinasia prosesində aktiv olmağımızı zəruri edir. Hələ nəzərə alsaq ki, qarşıdan payız fəslə gəlir və infeksiyon xəstəliklərinin yayılması ehtimalı daha çoxdu, onda birə-beş məsuliyyətimizi artırmalıyıq. Əlbəttə ki, ölkəmizdə COVID-19-dan qorunmaq məqsədi ilə aparılan təbliğat-təşviqat işləri vaksinasia olunanlar sırasında hər gün say baxımından artımın müşahidə olunduğunu göstərir.

Statistik rəqəmlərin əsasında deyə bilərik ki, vaksinasia

başlanılan ilk günlərlə müqayisədə bu gün ciddi dəyişiklik var. Belə ki, əgər əvvəllər 10 min insan peyvənd olunurdusa, bu gün bu rəqəm 60 minin ətrafında dəyişir. Avqustun 16-na olan məlumata istinadən, Azərbaycanda yeni növ koronavirus (COVID-19) infeksiyasına son sutkada 1851 yoluxma faktı qeydə alınıb, 402 nəfər müalicə olunaraq sağalıb. Analiz nümunələri müsbət çıxan 17 nəfər vəfat edib. İndiyədək ölkədə ümumilikdə 369 min 853 nəfərin koronavirus infeksiyasına yoluxması faktı müəyyən edilib, onlardan 339 min 327 nəfər müalicə olunaraq sağalıb, 5 min 170 nəfər vəfat edib. Aktiv xəstə sayı 25 min 356 nəfərdir. Son sutkada yeni yoluxma hallarının müəyyənləşdirilməsi ilə əlaqədar 9 min 695, bu günə qədər isə ümumilikdə 4 milyon 220 min 135 test icra olunub.

Əlbəttə ki, peyvənd yoluxmanın tamamilə aradan qaldırılmasına səbəb olmasa da ağırlaşma və ölüm hallarını kifayət qədər azaltmış olur. Bu baxımdan, mütəxəssislərin qənaətinə görə, kütləvi vaksinasianı sürətləndirməklə virusun öhdəsindən gəlmək mümkündür. Bu gün COVID-19-un "delta" ştammi yüksək yoluxduruculuqla yanaşı, yüksək öldürücülüyə də malik olduğu unutmamalıyıq. Qonşu ölkələrdəki ölüm sayı bunun göstəricisidir. Virusun yeni ştammlarının qonşu ölkələrdə yayılması Azərbaycan üçün də bir həyəcən təbiiydir. Xüsusilə, xroniki xəstəliklərdən əziyyət çəkənlər və yaşı 60-dan yuxarı olanlar risk qruplarına daxil olduğundan onların həyatı təhlükəsi digərlərinə nisbətən daha çoxdur. Ona görə də risk qrupunda olanlar, eləcə də digər insanlar vaksin olunmaqdan yayınmamalı, öz həyatlarını və yaxınlarını bu ölümcül virusdan xilas etməlidirlər.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Əvvəli Səh. 12

XIX əsrin 80-ci illərində Şuşa qəzasında əhalinin milli tərkibində azərbaycanlılar 41,5%, ermənilər isə 58,2% oldu. Rusiyada əhalinin 1897-ci il siyahıya alınmasına görə bu rəqəmlər 45 və 53%, 1917-ci ildə isə 40,2 və 52,3% olmuşdu. 1918-1920-ci illərdə Ermənistan Respublikasının törətdiyi azərbaycanlı qırğınları Qarabağı da əhatə etmişdi. 1923-cü ildə isə Dağlıq Qarabağ Muxtar Respublikasını təşkil edərkən tarixi ədalətsizliyə yol verildi, Qarabağın dağlıq və aran hissəsi süni şəkildə bir-birindən ayrıldı, erməni əhalisinin konsolidasiyası üçün əlverişli şərait yaradıldı, azərbaycanlıların demoqrafik mövqeyinə ciddi zərbə vuruldu. XX əsrin 20-60-cı illərində yeni, 1926, 1959, 1970, 1979-cu illərdə keçirilmiş siyahıya almalara görə DQMV-nin azərbaycanlı və erməni əhalisi müvafiq olaraq 10,1 və 89,1%; 13,8 və 84,4%; 18,1 və 80,5%; 23,0 və 75,9% olmuşdur. Dağlıq Qarabağ erməniləri 1978-ci ildə köçürülmələrinin 150 illiyini qeyd etmiş, bu münasibətlə Mardakert - Ağdərə rayonunun Marağaşen - Leninavan kəndində xüsusi abidə qoymuşdular. Ermənilərin köçürüldüyü qeyd edildiyi kimi həm Rusiyanın, həm də Ermənistanın siyasi mənafeələri ilə bağlı olmuşdur. Minlərlə erməni hər iki dövlətin bu fitnəkar siyasətinin düşünlümüş qurbanı olmuşdur. İqtisadi mənafeə ilə bağlı olan məsələlərdə çox pərgər olan ermənilər bu siyasi oyunların acınacaqlı nəticələrindən dərs ala bilməmiş, Rusiya və Ermənistan liderlərinin onlar üçün müəyyən etdiyi fitnə və xəyanət rolunu həmişə canla-başla və amansızlıqla yerinə yetirmiş, hər dəfə də bu əməllərin qanunauyğun nəticəsi kimi milli məğlubiyyət və faciəyə düşər olmuşlar. Bu fitnəkarlığın başlıca obyektə olan Türkiyə və Azərbaycan müəyyən çətinliklərə baxmayaraq həmişə bu imtahandan uğurla çıxmışdır. Tariximizin diqqətçəkən səhifələrindən biri də ermənilərin Naxçıvana köçürülməsi siyasəti ilə bağlıdır.

Çar Rusiyası siyasətində ermənilərin Azərbaycana köçürülməsi

Çar Rusiyası siyasətində ermənilərin Şimali Azərbaycana kö-

Ermənilərin İran və Rusiyadan Azərbaycana köçürülməsi təsadüfi hal olmayıb

çürülmə siyasətində Naxçıvan bölgəsinə də xüsusi yer ayrılmışdır. Rusiyada bu siyasətə haqq qazandıran üçün İrəvan və Naxçıvan kimi tarixi Azərbaycan ərazilərini erməni torpağı kimi qələmə verməkdə davam edirdi. Çar I Nikolay (1825-1855) İrəvan və Naxçıvan xanlıqları əsasında qurama "Erməni vilayəti" yaradılması haqqında 1828-ci ilin martında fərman vermişdi. Lakin qısa bir müddət sonra, 1840-cı ildə bu vilayəti ləğv etmiş, beləliklə, həmin ideyanın doğru olmadığı təsdiq olunmuşdu. Buna baxmayaraq, 1828-1831-ci illərdə Naxçıvan bölgəsinə xeyli miqdarda erməni köçürülmüşdü. Naxçıvan vilayəti və Ordubad dairəsinə İrandan 2387 ailə, yaxud 11992 nəfər (6339 kişi, 5653 qadın), Türkiyədən 8 ailə, yaxud 27 nəfər (17 kişi, 10 qadın) köçürülür. Qriboyedovun ermənilərin İrandan Naxçıvana köçürülməsinə dair faktları Şopendən müəyyən qədər fərqlənir. Şopen İrandan Naxçıvana köçürülənlərin ümumi sayının 2387 ailə (Naxçıvan 122 Qafqazda imperiyalar və ermənilərin Azərbaycan ərazilərinə köçürülməsi əyaləti üzrə 2137, Ordubad dairəsi üzrə 250 ailə) olduğunu göstərir, Qriboyedov da bu rəqəmlər müvafiq olaraq 2551 (+164), 2285 (+148) və 266 (+16) təşkil edirdi. Qriboyedovun təqdim etdiyi cədvəl ermənilərin haradan haraya köçürülməsini də aydınlaşdırır. Cədvəldən aydın olur ki, Naxçıvan

əyalətinə köçürülən 2285 ailədən 416-sı (18,2%) Naxçıvan şəhərində məskunlaşmışdı. Qalan ailələr Naxçıvan əyalətinin 43, Ordubad dairəsinin 5 kəndində yerləşmişdi. Qriboyedovun təqdim etdiyi cədvəlin mühüm cəhətlərindən biri də ondan ibarətdir ki, o, Naxçıvana köçürülən ermənilərin yaş və cins kimi vacib demoqrafik göstəriciləri haqqında təsəvvür yaradır. Köçürülən ermənilərin (13160 nəfər) 6954 nəfərini (52,8%) kişilər təşkil edirdi. Kişilərə dair məlumat iki yerə bölünmüş, burada böyüklər və kiçik yaşlılar ayrılmışdır. Bu rəqəmlər də, əslində, ciddi informasiya mənbəyidir. Köçürülən ermənilərin 4459 nəfəri (64,12%) böyüklər, 2495 nəfəri (35,88 %) kiçik yaşlılar idi. Bu fakt köçürülən ermənilər içərisində demoqrafik artım potensialını göstərir. Köçürülən ermənilərin 6206 nəfərini (42,2 %) qadınlar təşkil edirdi. 1919-cü ildə Mikoyan Staline yazırdı ki, ermənilər "böyük Ermənistan" yaratmaq xülyəsindədirlər. O zaman ermənilər Rusiyanın dəstəyi ilə iy-rənc ideyalarını reallığa çevirməyə çalışdırlarsa, bu gün də bu xülyanı ABŞ və Fransadan böyük dəstək almaqla həyata keçirməyə cəhd göstərirlər. Sovet dövründə ermənilər "böyük Ermənistan" yaratmaq planını gündəmdən çıxarmışdılar. Çünki rəsmi Moskva ermənilərin bu məkrli planına dəstək verməsi ilə imperiyanın gözləniləndən tez dağılacağından ehtiyat

etmişdir. Amma ermənilər zaman-zaman planlarının həyata keçirilməsi üçün səylərini davam etdirmişlər. Xüsusilə də 1980-ci ilin əvvəllərində bu məsələni daha qabarıq formada ortaya atmışdılar. Amma Azərbaycanın Ümumilli Lideri Heydər Əliyevin böyük bacarığı nəticəsində bu məsələ gündəmdən çıxarıldı. Ermənilər Ulu Öndər Heydər Əliyevin

Sovet İttifaqı Mərkəzi Komitəsinin (MK) uzaqlaşdırılmasına qədər gözlədilər və Ulu Öndər MK-dən uzaqlaşdırıldıqdan sonra yenidən məkrli planlarını qabartmağa başladılar. Haşiyə çıxaraq qeyd etmək lazımdır ki, ermənilər bütün vasitələrdən, o cümlədən ordan-burdan köçürülüb, gələn haykanuşlardan da istifadə etməklə "böyük Ermənistan" yaratmağa səylər göstərmişlər. Biz isə dili-dini bir olan Cənubi Azərbaycanda yaşayan soydaşlarımızla birləşməyə tərəddüdlər etməmişik. Nədən ki, bu birləşməni farslar və ruslar arzu etməmişlər. Nədən ki, ermənilər bu birləşmədən sonra ayaqlar altında qala biləcəklərindən qorxmışlar. Məhz buna görə də 1943-cü ildə tarixi şəraitə əsasən ələ düşən fürsət- Şimali Azərbaycanla Cənubi Azərbaycanın birləşməsi baş tutmamışdır. Nəzərə almaq lazımdır ki, o zaman birləşmə ilə bağlı bütün məsələlər öz həllini tapmışdır. Təbrizi Azərbaycana birləşdirmək üçün İrana gedən Azərbaycan nümayəndə heyətinin tərkibində görkəmli alimlərimiz Əziz Əliyev və İmam Mustafayev də olmuşdur. Onların xatirələrində də bu məsələ qeyd olunub. Amma birləşmə planı erməni-rus maraqlarının üst-üstə düşməsi səbəbindən pozulmuşdur. Planın pozulmasında Mikoyanın böyük xidməti olur. Mikoyan hiyləgərliklə, uydu-rulmuş yalanları ilə Stalinin Cənu-

bi Azərbaycanla Şimali Azərbaycanın birləşməsinə "yox" deməsinə inandıra bilmişdir. Erməni ideoloqu deyir ki, Cənubi Azərbaycan əraziləri ilə Şimali Azərbaycan birləşsə, onda 30 milyonluq Azərbaycan dövləti formalaşacaq. Bununla da, Ermənistan ayaqlar altında qalacaq. Yeni ermənilərin maraqları imkan vermirdi ki, cənubdakı torpaqlarımızla Şimali Azərbaycan torpaqları birləşsin. Baxmayaraq ki, Cənubi Azərbaycanda hərəkət oldu və demokratik dövlət quruldu. Sonda Pişəvəri hərəkatının nümayəndələri Azərbaycana gəldi və onlar burda öldürüldülər. Bundan sonra ABŞ-in təzyiqi və ermənilərin hiyləgər planı hesabına sovet qoşunları İrandan çıxarıldı. Hətta ABŞ prezidenti Truman 21 mart 1946-cı il tarixində SSRİ-yə ultimatum verərək, Stalin-dən sovet hərbi qüvvələrinin İrandan çıxarılmasını tələb etmişdir. Sovetlər dövründə də aradabir azgınlıq edən ermənilər Dağlıq Qarabağa uğursuz iddialar da ediblər. 1945-ci ilin payızında Ermənistan KP MK-nın katibi A.Arutyunov ÜİK(b)P MK-nın müzakirəsinə Dağlıq Qarabağ Vilayətinin Ermənistana verilməsi barədə təklif-layihə təqdim edir. Təklifdə xüsusi vurğu ilə bildirir ki, Dağlıq Qarabağın əhalisinin əksəriyyəti ermənilərdən ibarət olduğu üçün həmin ərazi Ermənistana verilməlidir. Bu zaman ÜİK(b)P katibliyi Azərbaycan KP MK katibi M.C.Bağirovun rəyini öyrənmək üçün ona müraciət edir. A.Arutyunovun məktub-layihəsindəki dəlilləri alt-üst edən M.C.Bağirov bildirir ki, eger ermənilərin əsas götürdükleri səbəbə görə Yuxarı Qarabağın Ermənistana verilməsi məqbul sayılırsa, nə olar, qoy DQMV-nin Şuşa rayonu istisna olunmaqla ərazisi Ermənistana verilsin. Ancaq bir şərtlə. Elə bu arqumentə-amilə əsaslanaraq azərbaycanlıların yaşadığı Vedi, Qarabağlar və Yeğeqnadzor rayonları Naxçıvana birləşdirilsin, habelə, vaxtilə Gürcüstana və Dağıstana verilən Azərbaycan torpaqları geri qaytarılsın. Bu tutarlı tələb qarşısında aciz qalan ermənilər iddialarından geri çəkilir.

i.ƏLİYEV

"Əfqanıstan köləlik zəncirlərini qırdı"

Pakistanın Baş naziri İmran Xan Əfqanıstanın köləlik zəncirlərini qırdığını deyib. SİA xarici mətbuata istinadən xəbər verir ki, İmran Xan paytaxt İslamabadda ibtidai məktəblər üçün "Yeni Milli Təhsil Kurikulumu" nun tanışlıq görüşündə verdiyi açıqlamasında Əfqanıstanın əsarət altına alındığını ifadə edərək, bu zəncirlərdən xilas olmağın vacib olduğunu vurğulayıb. Əfqanıstandakı inkişafı toxunan Xan, Əfqanıstanın köləlik zəncirlərini qırdığını qeyd edib. Əfqanıstan Xalq Assambleyasının sədri Mir Rəhman Rəhmani və Əfqanıstanın keçmiş xarici işlər naziri və İslam Birliyinin lideri Səlahəddin Rəbbani başda olmaqla Əfqanıstan siyasətçilərindən ibarət nümayəndə heyəti 3 günlük səfər çərçivəsində dünən İslamabada gəlib. Pakistanın xarici işlər naziri Şah Mahmud Qureyşi Əfqanıstan nümayəndə heyəti ilə görüşündə Əfqanıstan probleminin həlli üçün hərtərəfli və geniş əsaslı siyasi konsensusa çağırış edib.

Turqay Musayev

Azərbaycan və Türkiyə XİN rəhbərləri arasında telefon danışığı baş tutub

Azərbaycan xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ilə Türkiyə xarici işlər naziri Mevlüt Çavuşoğlu arasında telefon danışığı baş tutub. Xarici İşlər Nazirliyindən SİA-ya verilən məlumata görə, nazirlər bölgədə mövcud olan cari vəziyyət və ikitərəfli əməkdaşlıq gündəliyi üzrə fikir mübadiləsi aparıblar.

Telefon danışığı zamanı tərəflər, həmçinin Əfqanıstanda Türkiyə və Azərbaycanlı sülhməramlıların birgə fəaliyyəti, bu missiyanın hazırkı durumunu müzakirə ediblər.

Özlərini günahkar gören ermənilər...

ERMƏNİSAYAĞI

RÖVSƏN
rovsen.rasulov@mail.ru

Ivan, Vasya
və Vova
bilməlidir ki...

Rusiyanın Müdafiə Nazirliyinin informasiya bülletenində RF sülhməramlı kontingentinin Qarabağdakı fəaliyyəti ilə bağlı avqustun 16-a həsr olunmuş məlumatı yayılıb. Sözügedən məlumatda bildirilir ki, rus sülhməramlıları 2020-ci ilin noyabrından hazırkı dövrə qədər 58 mindən çox avtomobilin və 210 minə yaxın insanın Laçın dəhlizindən keçmələrinə şərait yaradıb, eləcə də qida, ərzaq və müxtəlif məhsulların keçirilməsini təmin edib. O cümlədən, ötən müddətdə tərəfləri ayıran xəttə sutkaboyu, yəni gecə-gündüz fəaliyyətini davam etdirib. Necə deyirlər, pəkəla! Amma çox maraqlı və düşündürücüdür ki, ruslar özlərini tərifləyərkən, görəsən, yalnız ermənilərəmi tərifləyirlər, yoxsa..?

Çünki rus sülhməramlılarının son dövrlərdəki (elə əvvəlki də daxil olmaqla) fəaliyyət istiqamətləri açıq-aşkar Azərbaycanın maraqlarına cavab vermir. Digər tərəfdən, Rusiya sülhməramlıları bəh-bəhlə özlərini tərif atına mindirərkən unudurlar ki, onların müvəqqəti yerləşdikləri ərazilərdən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin də hərbi və s. nəqliyyat vasitələri keçir və rəqəmləri səsəndirərkən, bunu unutmamalıydılar. Həmçinin, bu, insanların ümumi göstəricisi deyil, sadəcə, hərəkət hallarının hesabıdır. Yeni rəqəmlər var ki, oraya avtomobillər daxil olur, rəqəmlər də var ki, oranı tərk edirlər. O cümlədən, bir avtomobili dəfələrlə hesab salmaq olar. Bu baxımdan, rus sülhməramlıları say haqq-hesabı apararaq guya "çox peşəkar" fəaliyyət göstərdiklərini özlərinə tərif etmələri yerinə yaxşı olardı ki, atəşkəs rejiminə necə riayət olunmasını dərc etsinlər. Yaxud, gün ərzində neçə erməni silahlısının, ya da silah daşıyan maşınların saxlanıldığı barədə məlumat versinlər. Vermirlər - Halbuki, artıq belə halları təsbit edən onlarla faktlar, dəlillər, sübutlar mövcuddur!

Ona görə də təkrar-təkrar sual etmək olar ki, İvan, bəs Ermənistan silahlı qüvvələrinin erməni hərbiçiləri (terrorçuları) və verbovka olunmuş muşdularla dolu yük və s. avtomobillərini yoxlayırsınız? Yoxda onları da "mülki vətəndaşlar" kateqoriyasına əlavə edərək yola verirsiniz? Yaxud, mülki geyimdə Laçın dəhlizindən keçən terrorçuların silahlarını saymırsınız?

Keçək digər məsələyə. Deməli, Rusiya sülhməramlıları kontingenti "Blokost" qurğuları yerləşdikləri müdafiə fəaliyyəti ilə müşahidə postlarında hərbi hazırlıq (!) təlimləri keçirirlər, mümkün hücum aksiyalarının qarşısını almaq üçün müxtəlif tipli odlu silahlardan, hətta minaatanlardan və qumbaraatanlardan istifadə edirlər. Təbii ki, onlar digər tərəfdən, erməni silahlılarının iplərinin üzərinə odun yığa bilmirlər. Sabah-birigün onlara hücum edənlər də məhz bu gün başlarını sıgalladıqları erməni silahlıları, terrorçuları olacaqlar.

Ona görə də İvan Azərbaycandan müdafiə olunmaq üçün təlimlər keçmir, o, Hakopdan, Mkrtiçdan, Rapikdən ya da hər hansı digər erməni silahlısından qorunmağı daha çox məsləhət görür. İvan yaxşı bilir ki, Azərbaycan heç vaxt (!) sülhməramlılara hücum etməz və onları bu ərazilərdə Azərbaycan dəvət edib. Əlbəttə, İvan da, Vasya da, Vova da bütün bunları çox gözəl bilir və derk edir. Lakin...

Lakin bizdə belə bir söz də var - cızığından çıxmaq. Bu gün Rusiya sülhməramlıları məhz cızıqlarından çıxmamalıdırlar, onlar daha bir məsələni də derk etməlidirlər ki, hər tərəfdən Azərbaycan hərbiçilərinin, hərbi texnikalarının, müşahidə qurğularının izləməsindədirlər. Əgər öz məsuliyyətlərini dəridən anlaya bilməsələr, bu zaman İvan, Vasya və Vova bilməlidir ki, Azərbaycan Laçın dəhlizini ikicə saatın içində bağlaya və Hakopa, Mkrtiç, Rapikə elə bir dərs verər ki, həmin dərstdən onlar da müəyyən şeylər qazana bilərlər. Bax, bunun üçün də özünü-tərif elementlərinə yol verməkdənsə, terrorçu elementləri yığıdırsınlar. Nə qədər ki, gec deyil!

...İndi "köhnə palan içi eşməyə" nə hacət deyəcəksiniz. Amma bu belə deyil, biz ermənilər artıq erkən keçirilən parlament seçkilərinin də xalqımızın rüsvayçılıq damğasını təmizləmədiyinin şahidi olmaqdayıq. Bu gün nə qədər ağır, bizim üçün "təhqiramız" səslənsə də, etiraf etməliyəm ki, hazırda layiq olduğumuzu alırıq. O vaxt, üç il əvvəl ermənilər nəyəsə aldanıb demədoq, səriştəsiz birini-Nikol Paşinyanı hakimiyyətə gətirdilər. Bax, bu da "böyük tarixi keçmişə malik bir xalqın"-ermənilərin fəlakətinə yol açmağa başladı.

Yox, biz Nikolun elə də pis adam olduğunu demirik. İnsafla danışsaq, bu üç ildə, əvvəlkiyərdən-Robertdən də, Serjikdən də fərqli olaraq Nikolun eli ayrı-ayrılıqda görməmişik.

Yadımdadır, əvvəlkiyərdən-həm Robert Koçaryan, həm də Serjik Sarkisyan hakimiyyətdə olarkən ölkədə sə-

naye miqyasında qarət demirəm, hətta əsgər yeməklərinə də əl qoymuşdular. Elə acgöz idilər ki, ölkənin duzunacan basıb yemişdilər.

Bəli, Robert Koçaryan və Serj Sarkisyanın prezidentliyi dövründə Ermənistanın talanının miqyasını başa düşürük və tanıyıyıq. Amma bütün bunlar heç bir şəkildə Paşinyanın son nəticədə baş verənlərə görə günahını azaltmır.

Gəlin etiraf edək ki, Nikoldan əvvəlki hər iki prezidentin dövründə Azərbaycan erməni torpaqlarına "yaxın durmağa belə cəsarət" etmirdi.

Amma Nikol hər şeyi "viran" qoydu. "Böyük erməni xalqını" zəlif günə saldı. "Məğlubedilməz" erməniləri məğlub duruma gətirdi.

O, hətta bu məğlubiyəti qanuniləşdirən sənədi də imzaladı. Ona görə də, bu gün onun və komandasının şəxsi günahı inkar edilə bilməzdi. Amma bütün bunlara baxmayaraq, növbədən-kənar parlament seçkiləri də erməni xalqını "rüsvayçılıqdan" təmizləmədi. Seçki məntəqələrinə gələn ermənilərin

əksəriyyəti məğlubiyətə səs verdi. Əslində, bu, görünməmiş bir şeydir.

Ay ermənilər, siz hansı ağılla müharibəni uzun birinə yenidən səs verirsiniz? Deyim ki, sizin bu əməliniz dünyada olmayan şeydir.

Siz baxın ki, bizə düşmən olan Azərbaycanda da bunu "hoydu-hoyduya" "qoyub güllürlər". Onlar biz ermənilərin yenidən fərsizin birinə -Nikol Paşinyana səs verməyimizə "güllürlər".

Dogrudan da, bu, tarixin misli görünməmiş bir hadisədir, "ölkəni satan birisi" yenidən ölkəyə rəhbər seçilir. Yəqin ki, ölkədə qalan başqa şeyləri də satmaq üçün?..

...Həqiqətən, bu, bir növ görünməmiş hadisədir. Amma buna görə özümüzdən başqasını günahlandırmaq bizim üçün, sadəcə, mümkün olmadığını da etiraf etməliyəm. Ermənistanda satqının, işə yaramazın hakimiyyətə gəlməsinə və onun hələ də hakimiyyətdə qalmasına görə biz ermənilər özümüzü günahkar görməliyik.

Ağasəf Babayev

Qarabağa “Böyük Qayıdış”: Necə və nə vaxt reallaşacaq

Qarabağın qısa müddətdə məskunlaşdırılması, infrastrukturun bərpası, sosial-iqtisadi inkişafı üçün hansı imkanlar var və dövlət buna hazırlıqlı vəziyyətdədir?

2-ci Qarabağ müharibəsində Azərbaycanın Ermənistan tərəfindən işğal edilmiş ərazilərinin azad edilməsi daha bir vacib məsələni aktuallaşdırıb. İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə dağıdılmış infrastrukturun, xaraba qoyulmuş şəhər və kəndlərin bərpası, köçkünlərin dogma yerlərinə qaytarılması dövlətimizin qarşısında duran əsas məsələlərdən biridir. Bəs bunun üçün hansı imkanlar, hansı planlar, hansı qərarlar var? Bu yazıda həmin məsələlərə toxunacağıq.

Prezident: “İşğaldan azad edilmiş bütün əraziləri qısa müddətdə bərpa edəcəyik”

Aydın məsələdir ki, Qarabağın bərpası, yenidən qurulması, məskunlaşdırılması, sosial-iqtisadi inkişafı üçün hərtərəfli və fundamental xüsusi dövlət proqramı işlənəcək və sürətli bərpa üçün qısa müddətdə bütün imkanlardan istifadə ediləcək.

İndiyədək işğaldan azad edilmiş ərazilərdə, kəndlərdə sosial-iqtisadi infrastrukturun bərpası üçün böyük işlər görülüb. 2017-ci ildə, işğaldan azad edilmiş Cocuq Mərcanlı kəndində yeni qəsəbənin açılışı olub. Qəsəbədə onlarla ev, məktəb, yol və bütün lazımı infrastruktur yaradılıb. Hazırda, minalardan təmizlənmiş bir çox kəndlərdə və rayon mərkəzlərində bərpa işləri başlayıb.

Dövlət başçısı bütün azad olunmuş ərazilərin də beləcə və daha yüksək səviyyədə bərpa ediləcəyini bildirir: “Biz işğaldan azad ediləcək bütün əraziləri qısa müddət ərzində bərpa edəcəyik. O ərazilərə də həyat qayıdacaq, o ərazilərdə də Azərbaycan bayrağı qaldırılacaq. Necə ki, bu gün Füzuli, Cəbrayıl, Ağdərə rayonlarında işğaldan azad edilmiş torpaqlara həyat qayıdır, bu torpaqlarda Azərbaycan bayrağı dalğalanır, quruculuq işləri aparılır. Bu, onu göstərir ki, Azərbaycan xalqının iradəsini heç kim sındıra bilməz. Mən əminəm ki, biz işğal edilmiş bütün torpaqlara qayıdacağıq, Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa edəcək və o torpaqlarda bərpa və yenidənqurma işləri qısa müddətdə

başla çətdiriləcək”.

Əlbəttə, işğaldan azad edilmiş böyükdür və bu 12 rayonda yüzlərlə dağıdılmış kənd, qəsəbə, şəhər, on minlərlə sosial obyekt, həmçinin müəssisə və təsərrüfatlar, təbii və mədəni-tarixi abidələr var. Onların bərpa üçün böyük zəhmət və vaxt tələb olunur. Lakin bu, problem təşkil etməyəcək.

Sosial infrastrukturun bərpası üçün yetərli imkanlar varmı?

Bu işlər görüldükcə, məskunlaşma üçün heç bir problem olmayacaq. Salamət qalan evlərdən əlavə, dövlət qısa müddətdə o yaşayış məntəqələrində yeni evlər, yaşayış binaları tikəcək. Həmçinin, fərdi ev tikmək istəyənlərə hər cür dəstək verilecək.

Bir sözlə, Qarabağın yenidən məskunlaşdırılması üçün hər şey

hazırkı və cəmi bir neçə ilə orada yeni müasir şəhərlər, kəndlər yaranacaq. Yeni mədəniyyət sarayları, idman arenaları, sanatoriyalar, təhsil və səhiyyə müəssisələrinin yaradılması bu regionu tezliklə inkişaf etmiş müasir bir diyara çevirilecək.

Bu ərazilərdə böyük təbii potensial var- böyük su ehtiyatı, meşə fondu, məhsuldar torpaqlar, nadir flora və fauna fondu. Onların da bərpası tezliklə həll olunacaq.

Əsas məsələlərdən biri maliyyə məsələsidir. Bu qədər nəhəng işə əlbəttə, çox böyük maliyyə vəsaitləri tələb olunacaq. Bəs belə bir imkanımız varmı? Bəli, var! Azərbaycanın dövlət büdcəsi və daxili fondlarından əlavə, bizim xarici fondlarda 50 milyardlıq stra-

teji rezervlərimiz saxlanılır. Bu ehtiyatlar da məhz bu günlər üçün yığılmışdır. Həmin ehtiyatlardan bir hissəsini cəlb etməklə də bu işi görmək olar.

Qarabağda iqtisadi inkişaf üçün mövcud və perspektiv imkanlar

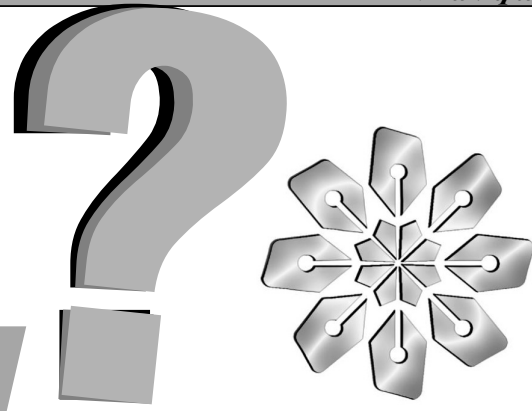
Bunun üçün xarici fondlarda 1-2 faizlik gəlirliliklə saxladığımız strateji ehtiyatlarımızın bir qismini geri çəkib, ölkə iqtisadiyyatına invest etmək vacibdir. Bu, dəfələrlə daha artıq gəlir gətirəcək. Xaricdən aldığımız gündəlik tələbat mallarının çox böyük hissəsini özümüzə istehsal etmək üçün bütün imkanlar, xammal da var, sadəcə, istehsal avadanlıqlarını alıb gətirmək kifayətdir. Ən pis halda yerli tələbatı ödəyəcəyik və xaricdən idxala yönələn külli miqdarda valyuta ölkəmizdə qalacaq. Xüsusilə də, kənd təsərrüfatı, aqrar sənaye və yüngül sənaye sahələrinə daha çox üstünlük verməliyik. İndiki global iqtisadi böhran şəraitində bunun həyati əhəmiyyətli vacib tədbir olduğu gün kimi aydındır.

Üstəlik, yerli və xarici investorlar da bölgənin bərpasında da mühüm rolu oynayacaq. Bu rayonlar böyük tikinti meydanına çevrilecək, yüz minlərlə iş yerləri yaranacaq.

“Böyük qayıdış” proqramı çərçivəsində həmin regionda yeni müəssisələrin, təsərrüfatların açıl-

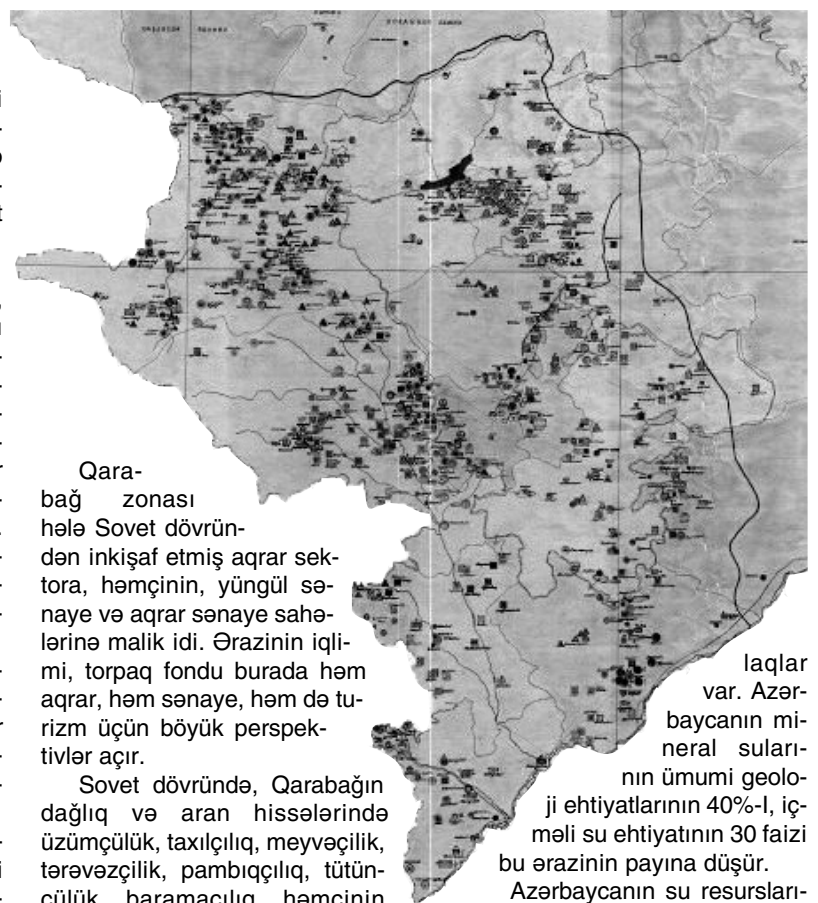
masına daha böyük fikir verməlidir. Çünki regionda iş üçün bütün imkanlar var- işçi qüvvəsi, xammal, nəqliyyat infrastrukturunu, yaxın bazarlar və s. Sadəcə, həm dövlət, həm də qeyri-dövlət investisiyaları ilk növbədə Qarabağa yönəldilməli, güzəştli kreditlər, subsidiyalar artırılmalı, vergi və s. güzəştlər tətbiq edilməlidir. Xüsusilə, kiçik sahibkarlığa tam şərait yaradılmalıdır, bu, işsizlik problemini də bir-dəfəlik həll edə bilər. Özünüməşğulluq proqramının miqyası və həcmi kəskin artırılmalıdır.

Yerli əhali öz doğma yurdlarına qayıtdıqdan sonra burada həyat yenidən canlanacaq, yeni iqtisadi sahələr yaranacaq. Bunun üçün çox böyük potensial var.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə “İşğaldan azad olunmuş ərazilərə “Böyük Qayıdış”” istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

Qarabağ zonası hələ Sovet dövründən inkişaf etmiş aqrar sektora, həmçinin, yüngül sənaye və aqrar sənaye sahələrinə malik idi. Ərazinin iqlimi, torpaq fondu burada həm aqrar, həm sənaye, həm də turizm üçün böyük perspektivlər açır.

Sovet dövründə, Qarabağın dağlıq və aran hissələrində üzümçülük, taxılçılıq, meyvəçilik, tərəvəzçilik, pambıqçılıq, tütünçülük, baramaçılıq, həmçinin heyvandarlıq sahələri inkişaf etmişdi və hazırda bu sahələrin bərpası üçün potensial böyükdür.

Sənaye sahələrindən isə, tekstil sənayesi, qida sənayesi və sair yüngül sənaye sahələri inkişaf etmişdi ki, indi də bu sahələrin bərpası üçün bütün imkanlar var.

Qarabağda turizm inkişafı üçün də çox böyük imkanlar var. Qısa müddətdə həmin ərazidə dünya miqyaslı turizm mərkəzləri yaradılacaq. Həm böyük sayda daxili turistlər, həm xaricdən gələn turistlər bölgənin inkişafına fayda verəcəklər.

Nəqliyyat infrastrukturunun sürətli bərpası da vacibdir. Belə ki, vaxtilə Xankəndinədək gedən dəmiryolu, həmçinin Zəngilanədək olan dəmiryol xətləri bərpa olunacaq. Hava limanları tikiləcək, avtomobil yolları da təmir olunacaq.

Qarabağda təbii resurslar və sərvətlər

İşğal altında olan ərazilər yeraltı təbii ehtiyatlarla da zəngindir. Ən çox yayılan faydalı qazıntılar əlvan metal filizləri, qızıl, cive, sink, mis, xromit, perlit, əhəng, marmar, əqiq, həmçinin müxtəlif tikinti materialları yataqlarıdır.

Bundan başqa, ərazi müalicəvi mineral sularla da zəngindir. Ərazidə 120-dən artıq müalicəvi bu-

laqlar var. Azərbaycanın mineral sularının ümumi geoloji ehtiyatlarının 40%-i, içməli su ehtiyatının 30 faizi bu ərazinin payına düşür.

Azərbaycanın su resurslarının çox əhəmiyyətli bir hissəsi, həm təbii çaylar, göllər, həm də süni yaradılmış su anbarları Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş Qarabağ bölgəsində idi. Məhz buna görə də son dövrlər su təchizatında, xüsusilə də suvarmada böyük çətinliklər yaranırdı. Lakin ərazilərimizin azad olunmasından sonra bu sahədə vəziyyət xeyli dərəcədə yaxşılaşıb. Belə ki, təkə Xudafərin, Qız Qalası, Sərsəng və Suqovuşan su anbarları çox nəhəng tutuma malikdirlər. Bu su ehtiyatı ilə 15-20 rayonda, çox böyük torpaq sahələrində aqrar sektorun suvarma məsələsi və əhalinin içməli su ilə təminatı həll olunacaq.

Bundan başqa, təbii çaylar, göllər, yeraltı su hövzələrindən də istifadə olunacaq. Yaxın müddətdə biz ölkə olaraq iqtisadiyyatımızda, xüsusən aqrar sektorumuzda, həmçinin sosial həyatımızda bunun müsbət təsirini görə biləcəyik.

Əlbəttə, bütün bu işlər böyük zəhmət, vaxt və maliyyə tələb edir. Lakin dövlətimizin bütün bunlara tam hazırlıqlı vəziyyətdədir, bununla bağlı aydın və dəqiq planlaşdırılmış konsepsiya da mövcuddur. Yaxın vaxtda şəhərlərin və kəndlərin baş planlarının hazırlanması işləri başa çatacaq. Qalır bərpa işlərinin başa çatmasını gözləmək...

Elçin Bayramlı

Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır

17 avqust

Avropa birinciliyində Azərbaycanı 14 cüdoçu təmsil edəcək

Latviyanın paytaxtı Riqada avqustun 17-də Azərbaycan cüdoçularının da qatılacağı yeniyetmələr arasında cüdo üzrə Avropa birinciliyi start götürəcək. Belə ki, qitə birinciliyində Azərbaycanı 14 cüdoçu təmsil edəcək. Belə ki, oğlanlar arasında Xəyal Həsənov, Babarəhim Mirzəyev (50 kq), İslam Rəhimov (55 kq), Zahir Ağazadə, Aydın Rzayev (60 kq), Qədir Hüseynov (66 kq), Məmmədza Hacızadə, Toğrul İbrahimov (73 kq), İsmayıl Zamanov (81 kq) və Əlirza Şixəlizadə (90 kq) medallar uğrunda mübarizə aparacaqlar. Qızların yarışında isə Leyla Dəmirova, Fəridə Mirzəyev (44 kq), Könül Əliyeva və Aydan Vəliyeva (48 kq) iştirak edəcəklər. Avqustun 19-dək davam edəcək turnirə 37 ölkədən cüdoçular qatılacaqlar.

QARABAĞ AZƏRBAYCANDIR!

Nəsimi rayonunda dəhşətli qətl

Prokurorluq və polis əməkdaşları tərəfindən peşəkarlıqla həyata keçirilmiş istintaq-əməliyyat tədbirləri nəticəsində paytaxtın Nəsimi rayonu ərazisində qeyri-əşkar şərətdə törədilmiş ağır cinayətin "isti izlərlə" açılması təmin edilib. Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətindən SİA-ya verilən məlumata görə, avqustun 13-ü saat 15 radələrində Nəsimi rayonu, İbrahim Əbilov küçəsində yerləşən "Məşədi Dadaş" məscidinin qarşısında 1978-ci il təvəllüdü Dadaş Həməzəyevin naməlum şəxs tərəfindən bir dəfə ürək nahiyəsinə bıçaqla xəsarət yetirilməsi və almış olduğu xəsarətdən həmin gün saat 22 radələrində xəstəxanada ölməsi faktı ilə bağlı rayon prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 120.1-ci (qəsdən adam öldürmə) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb.

Heyətə keçirilmiş təxirəsalınmaz istintaq və əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində cinayətin zərərçəkmiş tanışı 1983-cü il təvəllüdü Məhəmməd Rəhimov tərəfindən şəxsi münasibətlər zəminində aralarında yaranmış münaqişə ilə əlaqədar törədilməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib. Məhəmməd Rəhimov şübhəli şəxs qismində tutularaq istintaqa cəlb olunub. Hazırda iş üzrə zəruri istintaq tədbirləri davam etdirilir.

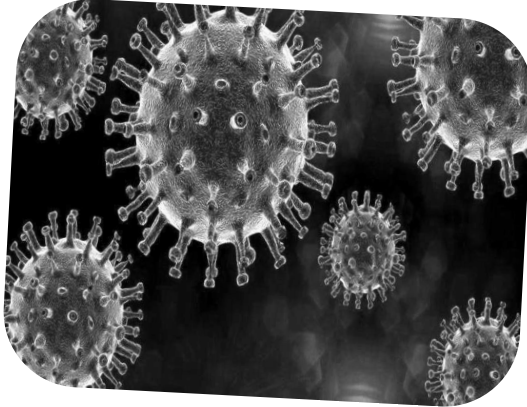

Xəbərdarlıq: Koronaviruslu xəstələrin özbaşına müalicəsi onların həyatı üçün risk yaradır

Həkim məsləhəti olmadan özünü evdə müalicə etməyə çalışsan xəstələrin vəziyyəti ağırlaşsa bilər. Məsələn, bəzən COVID-19-u yüngül keçirənlər ehtiyac olmadığı halda antibiotik qəbul edirlər. Bu, orqanizm üçün zərərli olur. Həmin xəstələrdə bir müddətdən sonra antibiotiklərə qarşı həssaslıq itə bilər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Bakıdakı 26 nömrəli Birləşmiş Şəhər Xəstəxanası uşaq poliklinikasının pediatri-infeksiyonisti Aytən Ziyadova bu sözləri COVID-19-a yoluxanların həkimə müraciət etmədən özbaşına müalicə olunmaları məsələsinə münasibət bildirərkən deyib.

Pediatri-infeksiyonist qeyd edib ki, bu, ölkədə ən ağırlı vəziyyətlərdən biridir: "Xəstə mütləq həkim nəzarət altında və onun yazdığı reseptlərə uyğun olaraq müalicə almalıdır. Təəssüf ki, ölkəmizin eczaxalarında antibiotiklər reseptsiz satılır. Özbaşına müalicənin qarşısını almaq

üçün reseptsiz antibiotik satışına qadağa qoyulmalıdır. Belə olan halda, vətəndaşlar xeyir tapmaq istəyərkən zərərli üzləşməyəcəklər. Ümumiyyətlə bütün virus infeksiyaları zamanı müalicə prosedurunda antibiotiklərdən istifadə edilmir. Antibiotikləri orqanizmdə həkim viruslarla yanaşı bakterial infeksiya müşahidə edildikdə

təyin edə bilər. Özbaşına müalicə vətəndaşların həyatı üçün risklidir. Ev şəraitində antibiotiklərdən istifadə etdiyi üçün şok reaksiyası verən xəstə müraciətləri tez-tez verir".

O, koronavirus əleyhinə istifadə edilən peyvəndlərin müxtəlif ştammlara qarşı effektivliyindən də danışıb: "Peyvəndlərin hazırlanmasında sınaqdan keçmiş texnikalardan istifadə edilir: "Təbii ki, koronavirusun daim mutasiyaya uğradığı da nəzərə alınıb. Unutmayaq ki, koronavirus əleyhinə istifadə edilən vaksınlar az canlı və ya inaktivdir. Orqanizmə yeridilmiş həmin vaksın koronavirusla qarşılaşdığı zaman virusu yad cisim kimi qəbul etmir və peyvənd orqanizmi müdafiə etməyə başlayır".

Qusarda ev yanıb

Qusar rayonunun Əvəcük kəndində ümumi sahəsi 150 kvadratmetr olan birmərtəbəli 4 otaq və aynabənddən ibarət evin 3 otağının, aynabəndinin və dam örtüyünün yanar konstruksiyaları 132 kvadratmetr sahədə yanıb.

Fövqəladə Hallar Nazirliyindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, evin qalan hissəsi yanğından mühafizə olunub. Yanğın yanğından mühafizə bölmələri tərəfindən söndürülüb.

- Cinsi yolla ötürülən bəzi xəstəliklər kişilərdə və qadınlarda sonsuzluq problemlərinə səbəb olur. Bu səbəblə belə xəstəliklərin qarşısını almaq üçün risk yarada biləcək əlaqələrdən qaçınmaq və ya qoruyuculardan istifadə edilməsi vacibdir.

- Risk yarada biləcək əlaqələrdə qoruyucu istifadə edilməli və insanların bu barədə məlumatlandırılması. - Cəmiyyətdə cinsi yolla ötürülən xəstəliklər üçün riskli şəxslər müntəzəm olaraq yoxlanılmalıdır.

- Evlilik, hamiləlik və planlar zamanı yaş faktorunu nəzərdən keçirmək lazımdır, çünki yaş artımı xüsusilə qadınlarda reproduktiv potensialı azaldır.

- Əgər kimyəvi maddələrlə əlaqəli bir iş yerində işləyirsinizsə, bu maddələrlə nəfəs almanın və ya kontaktda olmanın sonsuzluqla əlaqəli olub olmadığını araşdırmaq lazımdır.

- Kişilərdə enməmiş testis və ya varikosel kimi sperma keyfiyyətini azaldacaq xəstəliklərin erkən aşkarlanması və müalicə edilməlidir.

Ayşən Vəli

"Sonsuzluq problemlərindən əziyyət çəkən cütlüklərdə problem həm kişilərdə, həm də qadınlarda bərabər şəkildə, bəzən hər iki şəxsədə aşkar edilə bilər. Sonsuzluq problemlərindən əziyyət çəkən cütlərin təxminən 10-15% -ində nə qadın, nə də kişidə heç bir səbəb tapılmır". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında cərrah, mama-ginekoloq Ləman Əliyeva deyib. Onun sözlərinə görə, bəzi fərdlərdə və ya bir cəmiyyətdə sonsuzluq problemlərinə səbəb ola biləcək risklərin qarşısını almaq və ya minimuma endirmək üçün bəzi tədbirlər görülməlidir:

- Siqaret, spirt, narkotik kimi zərərli vərdislərdən qaçın.

- Stresdən uzaq durun

- Sağlam yemək qaydalarına diqqət yetirin, həddindən artıq kilo almayın.

- Qadınlarda hər il müntəzəm ginekoloji müayinə olması bəzi xəstəliklərin erkən diaqnozu ilə sonsuzluğun qarşısını almaqda kömək edə bilər.

Sonsuzluğun qarşısı necə alınabilir?

- GİNEKOLOQ AÇIQLADI

Baş redaktor:

Bəhrüz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492

<http://www.ses-news.az>

<http://www.sesqazeti.az>

E-mail: ses@sia.az

Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Səs" in komputer mərkəzində yayılır, səhifələndir.

"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur

Qəzetdə AzarTAc, SİA informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet bazar və bazar ertəsindən başqa hər gün nəşr olunur
Tiraj: 4600